19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޤައުމީ ތަރައް ޤީ އ އި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީ ގެ 44 ވަނަ ބައްދަލުވުން
16 އޮކްޓޫބަރު 2019
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އައު އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)3
ފެށުނު ގަޑި: 14:55

}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީ ގެ މުޤައްރިރު؛ ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޤައުމީ ތަރައްޤީ އާއި ތަރިކަ ކޮމިޓީގެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދު މިބޭއްވެނީ 44 ވަނަ ބައްދަލުވުން މިކޮމިޓީގެ.
ކޮމިޓީއަށް މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ، ތުލުސްދޫ ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރު މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް. ދިއްގަރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން. ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރު މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު. ކުރެންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމް. ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްރި މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ. ކެލާ
ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް. ދެން ބާރަށު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު އަޅުގަނޑު އަޙްމަދު ޢަބްދު اله.
ހަމަ އެ ހެން ދުވަސްތަކެކޭ ވެސް އެއްފަދައިން އަޅުގަނޑުމެން އިތު ރު ބަދަލެއް ނުގެނެސް ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދާނީ
ހަމަ 10 މިނިޓުގެ ވަގުތުކޮޅެއް ވަޒީރަށް އެ ރުވުމަށްފަހު ގައި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ސުވާލާ އި ޖަވާބަށް
ހުޅުވާލެވޭ ފުރުޞަތުގައި 5 މިނިޓު އަރުވަމުން އަޅުގަނޑު ގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އަދި އިތުރު 5 މިނިޓު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިތަނަށް ވަޒީރު ވަޑައިގަތުމުގެ ކުރިން އެބައޮތް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެވަގުތު ކޮޅު ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންކޮށްލެވިދާނެ ކަންނޭގެ ކުރިން ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން، އެ ކޮންމެވެސް އެއްކަމެއް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ނިންމާލުމަށް ޓަކައި. ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ފައިލްކޮޅުތަކުގައި އޮންނާނެ މިހާރު ވެސް ކުރިން
މިތަނަށް އައިއްސަ ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ސަމަރީއެއް. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު މިވަނީ އޭ ގެ ފުރަތަމަ ކަންތައް
ނިންމާލެވިފަ. ފުރަތަމަ އެއްވަނައިގަ އި އެ އިނދަ މައްސަލާ ގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ގޮތެއް ނިންމިފައި ކޮމިޓީން.
ދެން މިއޮތީ ދެވަނައިގައި އޮތް މައް ސަލަ. އެއީ ޑްރައިވަރުންގެ އެސޯސިއޭޝަންގެ މައްސަ ލަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ޑްރައިވަރުންގެ އެސޯ ސިއޭޝަނުގެ ކަންތަކުގައި ނިމިފައި އޮތީ، އެބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން އަޑުއަ ހާލާފައި އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން
ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދަން. އައިޓަމް 3 ގައި މިއޮތީ، މީޑިއާ ފައުންޑޭޝަންގެ ފަރާތުން އެފަރާތަށް
ކުއްޔަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ޢިމާރާތުން އެގްރީމެންޓު ހަމަ ވުމުގެ ކުރިން ނުކުންނަން އަންގާފައި ވާތީވެ އޮތް މައްސަލަ .
ދެން، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ކުރެވިފައި އޮތް އެގްރީމެންޓެއްގެ ދަށުން ދެން އެ އަދި ނޯޓިސްދެވޭ
ހަމަތަކާއި އަދި ތަން ބޭނުންވެއްޖިއްޔާ ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތާއި އެއްޗެހި އެގްރީމެންޓުގައި ބަޔާން ކުރެވިފަ އި އޮންނަ
ޙާލަތުގައި އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީއަށް ޙަ އްލުކޮށްދެވޭނެ މާބޮޑު ކަމެއް، ކުރެވޭނެ ގޮތެއް އޮތްކަމަކަ ށް
އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާއަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ފްލޯރ ހުޅުވާލާނަން.
ކުރިއަށް އޮތް 5 މިނިޓު ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ގޮތެއް ނިންމާލާފައި ދެން ވަޒީރަށް ދަންނަވާ ގޮތަށް. ކެލާ
ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބް ރާހިމް ޝަރީފަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
1

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބް ރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މީޑިއާ ފައުންޑޭޝަން ޕްރައިވެޓު ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން، އެފަރާތުން ކުއްޔަށް
ދޫކޮށްފައިވާ ޢިމާރާތެއް އެގްރީމެންޓު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ނިކުންނަން އަންގާފައިވާތީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނާ
ވާހަކަދައްކައިގެން އެކަން ޙައްލުކޮށްދެއްވުން އެދި ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީއާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ،
އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމަކީ އެގްރީމެންޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ދެފަރާތުން ޢަމަލުކުރުމަށް. ދެން އެ ޕްރޮސެސް
އެގްރީމެންޓުގައި ވާގޮތުގެ މަތިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެއް ވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބް ރާހިމް ޝަރީފު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު
ތާއީދު ކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެ ންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ހުށަހަޅުއްވާ ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ
މެންބަރު ތާއީދު ކުރެއްވީ މި އެގްރީމެންޓުގެ މައްސަލަ އެ އެގްރީމެންޓުގައި ވާގޮތުގެ މަތިން ސަރުކާރުގެ ކަމާބެ ހޭ
މުއައްސަސާތަކަށް ހުށަހަޅުއްވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ކޮމިޓީއަށް ފެންނަކަމަށް ނިންމަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ޝަރީފުގެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުމަށް ދަންނަވާ ލަން.
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުމަށް. އާދެ! ނަސީމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ ، މި އެއްބަސްވުމެއް ވެއްޖިއްޔާ ދެފަރާތުން މީގަ އި
މާއްދާތަކެއްގެ މައްޗަށް އެއްބަސްވެ ސޮއެކޮށްފައި މިއޮންނަނީ. އަދި އެއްބަސްވުން ނިމޭ ހިސާބުގައި އަޅުގަނޑަށް
ލަފާކުރެވެނީ ދެފަރާތުން ވާހަކަދައްކައިގެން ޙައް ލު ނުވެއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޙަ އްލުކުރަން
އާއްމުކޮށް އޮންނަކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވެ ސް ފާސްކޮށްލާ އިރު، އެ އެއްބަސްވުމުގައި އޮތްގޮތަށް
ދެފަރާތުން ވާހަކަދައްކައިގެން ފުރަތަމަ ޙައް ލުވޭތޯ ބެލުމަށާއި، އެގޮތަށް ނު ވެއްޖިއްޔާ އެ އެއްބަސްވުމުގައި ވާގޮތަށް
ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
2

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެ ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ދެފަރާތުން ކުރިއަށް ވަޑައިގަތުމަށް މި
ކޮމިޓީން އެއަށް ނިންމެވުމެއް ނެތީމަ ނެތީމަ އެގޮތަށް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ރަނގަޅުކަމަށް ދަންނަވަން. އެހެންނޫންތޯ؟
އާދެ! އެހެންވީމާ، މައިގަނޑު އޮތީ އެއް ކަމެއް. ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފު ވެސް
ހުށަހަޅުއްވާފައި އަދި ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ތާއީދު ކުރެއްވި ހުށަހެޅުން ވެސް އެއޮތީ ހަމަ އެހެން. އެހެންވީމަ،
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް އެ މައްސަލަ އެގްރީމެންޓުގައި އޮތްގޮތަށް ކު ރިއަށް ދި އުމަށް،
ހުށަހެޅިފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ. ކޮމިޓީގައި ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވި 6 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން އެގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ ކަމަށް ކަނޑައަޅަން. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީރަށް ދަންނަވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) .` ޤައުމީ ތަރައްޤީ އާއި ތަރިކަ ކޮމިޓީގެ މި އަދުގެ
މި ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީގެ
މިނިސްޓަރަށާއި މިނިސްޓަރު އަރިހުގައި ވަޑައިގެން ޓީމަށް އެންމެހާ މެންބަރުންނަށް މި ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ކުރިފުޅު މަތީގައި ހުރި ބޯޑުގައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ނަންފުޅުތައް ވާނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ކުރިމަތީގައި. ދެން އަދި މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންގެ
ކުރިފުޅުމަތީގައި ބޯޑުގައި ލިޔެލެވިފައިވާނެ އެބޭފުޅުންގެ ނަމާއި މަޤާމާ. ވަގުތު ސަލާމަތް ކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު
އެ ނަންތައް ނުދަންނަވާ ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުމަކީ، މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ
ދާއިރާގެ ތެރޭ ގައި ހިމެނިފައިވާ މުއައްސަސާތަކާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ސިލްސިލާކޮށް ބާއްވަމުންގެންދާ ބައްދަލުވުމެއް.
ބޭނުމަކަށް ވަނީ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުން އަދި މުއައްސަސާތަކުން ހިންގަވާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން ހޯދަން ބޭނުންވާ
މި މަޢުލޫމާތު އަދި ޙިއްސާކޮށް ލަން ދެފަރާތުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތުތައް ޙިއްސާކޮށްލުމާއި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ތިބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް ވީހާވެސް ގާތްކޮށް މަސައްކަތްކޮށް ދެ ވެންހުރި އެއްބާރުލުމަކީ ކޮބައިތޯ ދެނެގަނެ، އަދި ތި
ބޭފުޅުންނަށް ހުރި ދަތިތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޑްރެސް ކުރެ ވެންހުރި މިންވަރަކަށް އެކަން ކޮށްދިނުމަށް. ދެން
ކުރިން މި ދެންނެވިހެން ގުޅިގެން ނަތީޖާ ނެރުމަށް ޓަކައި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެ އިން އަޅުގަނޑުމެން
ބައްދަލުވުން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ މިނިސްޓްރީއަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވާލާފައި މިއަދުގެ މި
ބައްދަލުވުމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މަޝްވަރާކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަންތައް. އަދި ދެނެގަތުމަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާ
ގުޅޭ. އޭގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުގެ 100 ދުވަހުގެ ވަޢުދުގެ ތެރެ އިން މިނިސްޓްރީގެ މަސައް ކަތުގެ ދާއިރާތެރޭގައި ހިމެނޭ
ކަންތައްތަކާއި، ހާސިލުވީ މިންވަރާއި ދެން ކުރިއަށް ރޭވިފައި އޮތް ގޮތަކާ. ހަމައެއާއެއްކޮށް މައިގަނޑު މިނިސްޓްރީ ގެ
މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހުރި މަސައްކަތާއި އަދި މިއަ ހަރަށް ޙާސިލުކުރަން ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮތް މިންވަރާއި،
3

ޙާސިލުވި މިންވަރާއި، ޙާސިލުކުރަން ކަނޑައެޅުއްވި މިންވަރު ތެރެއިން ނުވެ އޮތްކަމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ހުރީ ކޮން
ގޮންޖެހުންތަކެއްތޯ؟ ދެން ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާގައި އުޅުއްވާ ބޭފުޅުންގެ ދަތިތައް ވެސް އެބަހުރި. މިދެންނެވީ
މުވައްޒަފުންގެ ދަތިތައް ވެސް އެބަހުރޭ. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ހުރިހާކަމެއް ވެސް ދެނެގަތުން ބޭނުމަކީ. ދެން މި
ކޮމިޓީ އަޅުގަޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ ދޮޅު ގަޑިއެއްހާއިރު ގާތްގަނޑަކަށް. އެ މިނިސްޓަރަށް ނޫނީ މިނިސްޓަރު
ކަނޑައަޅުއްވާ ބޭފުޅަކަށް ވެސް ވާހަކަދެއްކެވިދާނެ ތަޢާރަފުގައި އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް. ދެން ނޫނީ މިކަމާ ގުޅިގެން
ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅުވާ، އަޅުގަނޑު 10 މިނިޓުގެ ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރަށް ނޫނީ މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅުއްވާ
ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ވާހަކަދެ އްކޭގޮތަށް އަރުވާނަން. އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑު ފްލޯރ ހުޅުވާލާނަން ވާހަކަފުޅާ ގުޅިގެން
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ ސުވާލާއި އަދި ތިބޭފުޅުންގެ ފަރާތްޕުޅުން ޖަވާބެއް ދެއްވުމަށް ޓަކައި.
އެހެންވީމާ، އެއީ މައިގަނޑުގޮތެއްގައި މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް އަޅުގަނމެން ގެންދާނެގޮތަކީ. ދެން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކު މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅެއްގެ ޒާތީ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތަކާ ގުޅޭ ސުވާލެއް ނުކުރައްވާ. ކުރައްވައިފިއް ޔާ
އަޅުގަނޑު އެކަން ހުއްޓުވާނަން. ހަމަ ޕްރޮފެޝަނަލް މަސައް ކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެނެގަންނަން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު
ސުވާލު ކުރެއްވޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާހިސާބަށް މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މި ދެންނެވި ގޮތަށް
10 މިނިޓުގެ ފުރުޞަތު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
بسم هلا الرحمن الرحيم. السالم عليكم. އާދެ! އެންމެ ފު ރަތަމަ ވެސް މި ކޮމިޓީގެ މުޤަ އްރިރަށާއި އަދި އެންމެހާ
މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ޚާއްޞަ ޝުކުރެއް އަޅުގަނޑު އަދާކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިފަދަ ފުރުޞަތެއް ދެއްވީތީ.
އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން މިއަދު މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނާ
ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތް ކުރައްވާކަން. ވަކިން ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ބައެއް
މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން އޮފީހަށް ތިން ހަތަރުފަހަރު ވަޑައިގެން މަސައްކަތް ހިނގާ ނުހިނގާގޮތް ބަލައި އަދި
އިރުޝާދާއި ލަފާ ދެއްވާތީ، ހަމަ އެކަން ފާހަގަކޮށް އެބޭފުޅުންނަށް ވެސް ޝުކުރު އަދާކުރަން. ވަކިން
ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އެމް.ޕީ އިކްރާމްގެ ނަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި މިދާއިރާގައި ވެސް އުޅުއްވާފައި
ހުރި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވާތީއާއި އަދި އެހެނިހެން ބޭބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑާ ދިމާވާ ފަހަރެއްގައި
މިނިސްޓްރިގެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން، ޚާއަޞަކޮށް މުޤައްރިރު ވެސް އެ ބަހައްޓަވާ ގާތްކަމަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު
އަދާކުރަން. އެނގިވަޑައިގެންނަވާނެފަދައިން ރައީސް އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުގަ އި އަލަށް އުފެއްދި
މިނިސްޓްރީތަކުގެ ތެރެއިން މުޅިން އަލުން އުފެއްދި އެއް މިނިސްޓްރީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީ އަކީ. ފާއިތުވީ
އަހަރެއްހާ ދުވަސްތެރޭގައި ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތަކާއެކު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަމުން މިދަނީ.
4

އެއީ އިށީންނާނެ ގޮނޑިއެއް، މޭޒެއް، މިފަދަ ކަންކަން ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް ހަމަނުޖެހި، އަލަށް އުފެދުނު
މިނިސްޓްރީއަކަށް ވާތީ، މިނިސްޓް ރީ ވުޖޫދުކުރުމުގައި ކުރަންޖޭހޭ ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކެއް. ދެން އިއްޒަތްތެރި
ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް އެނގި ވަޑައިގަންނަވާނެ ރާއްޖޭގެ ކޮންސްޓްރަ ކްޝަން، ޚާއްޞަކޮށް މުޤައްރިރަށް ވެސް
ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގިވަޑައިގަންނަ ވާނެ ރާއްޖޭގެ ކޮންސްޓް ރަކްޝަންގެ މަސައްކަތް މިހުންނަ ގޮތާއި އަދި މި
ސަރުކާރަކީ ރައީސް އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙު ގެ ސަރުކާރަކީ ދެ ފުށް ފެންނަގޮތަށް ވަރަށް ހާމަކަން ބޮޑު
ގޮތެއްގައި ޕްރޮޖެކްޓުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ މަސައްކަތް ގެންދާ ސަރުކާރަށްވެފައި، އެ އުސޫ ލުން އަޅުގަނޑުމެން
ވެސް ކަންކަން މިގެންދަނީ. ބިޑުކޮށްގެން ހާމަކަން ބޮޑު ގޮތެއްތައި ކުރެވޭ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ވެސް. ޙަޤީޤަތުގަ އި
އަޅުގަނޑުމެންނާއެކު މިއަދު ބައިވެރިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުން، ޑެޕިއުޓީ
މިނިސްޓަރުން، ޕީ.އެސް އަދި އެހެނިހެން މުވައްޒަފުން ހިމެނޭގޮތަށް ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް
މަސައްކަތް ކުރަމުން މިދަނީ ކޮންސްޓަރަކްޝަން ސައިޓެ އްގައޭ ދެންނެވުމަކީ ދޮގަކަށް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހު ރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދައުވަތު އަރުވަން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއަށް ޒިޔާރަތް ކުރެއްވުމަށް.
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އުއްމީދު ކުރަނީ ކުރިއަށް އޮ ތް ހަމަ މަހެއްހާ ދުވަސްތެރޭގައި އިރާދަކު ރެއްވިއް ޔާ
މަސައްކަތްތައް ނިމި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން ވެސް އިށީންނާނެ ގޮނޑިއާއި މިދެންނެވީ ރަނގަޅު
މާހައުލެއް ގާއިމުކުރެ ވޭތޯ. އަދި ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ބޭފުޅުންނެއް ނޫން ވަކި. އަޅުގަނޑު ޚާއްޞަކޮށް ފާހަގަކުރަން
އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އޮފީސްތަކަށާއި ކަންކަމަށް ބޭނުންވާ ސޮފްޓްވެއަރއެއް ޑިވެލޮޕްކުރުމާއި، މިހުރިހާ
މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުން ފާއިތުވި ހައެއްކަ މަސް ދުވަސްތެރޭގައި މަސައްކަތް ކުރީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީ
މިހާރު ހިނގާ ޢިމާރާތުގެ ރިސެޕްޝަނުގައި ކުޑަކުޑަ ކޮޓަރިއެއްގައި އިނގޭތޯ. ކުޑަކުޑަ ކޮޓަރިއެއްގައި 16 ވަރަކަށް
މުވައްޒަފުން ވަރަށް ޙާލު ގައި މަސައްކަތް ކުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު، ވަރަށް ޚާއްޞަ
ޝުކުރެއް އެފަރާތްތަކަށް ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް އަރުވަން ބޭނުންވޭ މިފުރުޞަތުގަ އި ވެސް. އަދި އެބޭފުޅުން
އެކުރައްވާ ޤައުމީ މަސައްކަތް ހަމަ ފާހަގަކުރަން. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ،
މިދެންނެވި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ތެރެއިން ހުރިހާ މުވައްޒަފުން ވެސް ހަމަ އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް މޫވްކުރަން ހަމަ
ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް. މިދެންނެވި ގޮންޖެހުންތަކާއެކު ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަނީ އަޅުގަނޑުގެ މިނިސްޓްރީގެ
ފަރާތުން މައި ގަނޑު 14 ކަމެއްވާނެ ކޮށް ނިންމާފަ. އަދި ބައެއް ކަންކަން މިހާރު ވެސް ކުރިއަށް ދިއުމުގެ
މަރުޙަލާގައި އެވަނީ. އެކަންކަން އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެން ބަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޔެގެ ސިޓީގަ އި ވެސް
ފާހަގަކޮށްފައި ވާނެ. އަދި ފަހުން ތިބޭފުޅުންގެ ސުވާލާ އެއްކޮށް އެ ކަންކަމުގެ ވަކިވަކި ތަފުޞީލުތަކަށް ވެސް
އަޅުގަނޑު ހިނގައިދާނަން. އޭގެ އިތުރުން ހަމަ އިއްޒަތްތެ ރި މުޤައްރި ރު ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން، މިއީ އާ
މިނިސްޓްރީއަކަށް ވެފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ މެނިފެސްޓޯ އެކުލަވައި ލުމުގައި ވެސް އެއިރު މި ނަމުގައި
5

މިނިސްޓްރީއެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، މިނިސްޓްރީއާ ގުޅުންހުރި ކަންކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ސަރުކާ ރުގެ އެހެން
ވުޒާރާތަކަށް ހިމެނޭ ބައެއް ވަޢުދުތައް ހުރި. ސީދާ މިނިސްޓްރީއާ ގުޅޭ އެއްވެސް ވަޢުދެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޓީގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން 19 ޑިސެމްބަރ 2018 ވަނަ އަހަ ރު ރައީސް އޮފީހުގެ
ސިޓީއަކުން އަޅުގަނޑުމެންނާ މަތިކުރީ މި ސަރުކާރުގެ ވަރަ ށް މުހިންމު ވަޢުދެއް. އެއީ ރަށު ފަތުރުވެރިކަން ނޫނީ
ގެސްޓު ހައުސް ޓުއަރިޒަމް ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި ރާއްޖޭގެ މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށަކާއި ގުޅޭ ވެބްސައިޓެއް
ފަރުމާކޮށް އެއާ ބެ ހޭ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް. 100 ދުވަހުގެ، އެހެންވީމަ، 100 ދުވަހުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ބެލިން
އެއަށްވުރެ ވެސް ކުރު މުއްދަތެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަރަށް ބުރަ މަސައް ކަތުން އެ
މަސައްކަތް ނިންމާ ވެބްސައި ޓު އަޕްލޯޑުކޮށް އޭގެ ގާތްގަނޑަކަށް 9 ވަރަކަށް ރަށުގެ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް ވަނީ
އެއްކޮށް މި ކޮންޓެންޓު އަޕްޑޭޓް ކުރެވިފަ. މި މަސައްކަތަކީ ވަރަށް ބުރަ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް. ރާއްޖޭގެ މީހުން
އުޅޭ ހުރިހާ ރަށެއްގެ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް، އާސާރީ ތަންތަން ހިމެނޭ ގޮތަށް، ޑައިވް ސައިޓްތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް،
ރެސްޓޯރަންޓުތައް، ގެސްޓު ހައުސްތައް، މިހެންގޮސް ހުރިހާ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތު އަޕްޑޭޓު ކު ރަން
ޖެހޭތީ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ބަންގިއަށް މަޑުކޮށްލާނަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! މިނިސްޓަރ ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލި ވާހަކައަކީ، އައި ލެންޑްސް ޑޮޓް އެމްވީ ނަމުގައި
ވެބްސައިޓެއް ތައްޔާރުކޮށް، ހުރިހާ ރަށެއްގެ މަޢުލޫމާތު އެއަށް އަޕްޓޭޑުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް ބާރަށް، 3 ޓީމެއް
އެކުލަވާލާ، މުޅި ރާއްޖޭގެ ތިން ސަރަޙައްކަށް ބަހާލައިގެން އެ މަސައްކަތް ވަރަށް ބާރަށް ކުރިއަށްދާކަން. ދެން
އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އެދުމެއް އިއްޒަތްތެރި ހު ރިހާ މެންބަރުންގެ ވެސް އެހީތެރިކަން އެ ކަމަށް، ރަށްރަށު ގެ ހަމަ ތި
ބޭފުޅުންގެ ކޮންޓެކްޓުތައް މެދުވެރިކޮށް ވެސް އެ މަޢުލޫމާތު އަޕްޑޭޓްކުރުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ދެތިން
6

ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްލާނަން. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރު އައިއިރު، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު
ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރު ވުޖޫދު ވެގެން އައި އިރު އެން.ސީ.އައި.ޓީ، ނެޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ އަކީ
ވަރަށް ބޮޑެތި ތުހުމަތުތަކެއް ރައްޔިތުންނާއި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާއި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް އިނގިލި ދި އްކުރަމުން އައި
ތަނެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވެރިކަމާ ޙަވާލުވުމަށްފަހު ދިޔަ ފުރަތަމަ ދުވަހު ގައި ވެސް އަޅުގނޑަށް ލިބުނު ޝަކުވާއަކީ ،
ރާއްޖޭގެ ބޯޑަރ ކޮންޓްރޯލް ނިޒާމު ހުރީ ހަމަ ހުއްޓިއްޖިއްޔާ، ސިސްޓަމް ޑައުން ވެއްޖިއްޔާ އަޕްނުކުރެވޭ ހިސާބުގައޭ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޚާއްޞަ
އިސްނެންގެވުމުގެ މަތީން ފޮރިން މިނިސްޓްރީއާއި، ޑިފެންސް މިނިސްޓްރީއާއި، އެޑިއުކޭޝަނާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކުރެވުނު މަސަ އްކަތުގެ ތެރެއިން އެމެރިކާ އިން މި ދެންނެވި ސިސްޓަމްގެ ހާޑްވެއަރއާއި ސޮފްޓްވެއަރ ވަރަށް ކުރު
މުއްދަތެއްގައި އެއަރފްރައިޓް، އެމެރިކާއިން ސީދާ އެއަރފްރައިޓް، ގާތްގަނޑަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އަންދާޒާ ކުރާ
ގޮތުގައި ބައި މިލިއަނެއްހާ ޑޮލަރު ހަމައެކަނި އެއަރފްރައިޓަށް ވެސް ދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެމެރިކާ
ސަރުކާރަށް ވެސް ޚާއްޞަ ޝުކުރެއް އަދާކުރަން. ޙަޤީޤަތުގައި ވަ ރަށް އަވަސް މުއްދަތެއް ގެ ތެރޭގައި މި ދެންނެ ވި
ސިސްޓަމު، އެ ބޭފުޅުންގެ ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ހުރިހާ އެއްޗެއް އިންސްޓޯލްކޮށް، ބޭނުންވާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން
ތަމްރީނުކޮށް، އެކަން ކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއް ތެރޭ ނިންމާފަ. އޭގެ އިތުރުން ތި
ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ރާއްޖޭގައި ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތުތަކެއް މި ހިމެނެނީ ނޭޝަލް ޑޭޓާ
ސެންޓަރގައި. އަޅުގަނޑުމެން އައިއިރު އެވެސް ޙާލަތު ހުރީ ހަމަ އެހާކަންހާ މިންވަރުގައި. ހަމަ ސިސްޓަމް ޑައުން
ވެއްޖިއްޔާ، ޚާއްޞަކޮށް އެ ބެކަޕް ބެޓްރީ ސިސްޓަމް ހުރީ އެއްކޮށް ހަލާކުވެފަ. އެހެންވީމާ، ކަރަންޓު ފެއިލިއަ ރ،
އިރުއިރުކޮޅާ ކަރަންޓު އެބަދޭ މާލެއިން ވެސް. ކަރަންޓު ދާ ޙާލެއްގައި އެ ހާރޑް ޑިސްކަށް ދިމާވާ މައްސަލައަކުން
މުޅި ޑޭޓާއަށް ބޮޑުސިންގާ ލޮސްއެއް އައުން، ހަމަ ބައިވެރު މަޢުލޫމާތުތަކެއް ގެއްލިގެންދިޔުމުގެ ބިރު އޮތް .
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އުފަލާއެކު ފާހަގަކުރަނީ ވަރަށް އަވަސް މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އޭރު ކުރީގެ
ސަރުކާރުން ގެނެފައި ހުރި ބެޓެ ރިތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިންސްޓޯލް ކޮށް، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ކޮށް
ނިންމާފަ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ބެކަޕް ޖެނަރޭޓަރ ސެޓާ، މި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ވަނީ ވަރަށް ބޮޑުތަން ރަނގަޅު
ކުރެވިފަ. އޭގެ އިތުރުން މިދެންނެވި ޑޭޓާ ސެންޓަރ ގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި، އެތަނަށް އެކްސެސް އޮންނަ
މީހުންގެ ކޮންޓްރޯލް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި ވަނީ މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅައި، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ނޭޝަނަލް ޑޭޓާ ސެންޓަރ އަކީ އައި.އެސް.އޯގެ ސެޓިފައިޑް ތަނަކަށް ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ކުރިއަށް ގެންދާކަން ފާހަގަކުރަން. އަދި މީގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރާ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ މިހާ މުހިންމު
މަޢުލޫމާތުތަކެއް ހިމެނޭ ތަނެއް، އޭގެ ބެކަޕް ނެގޭނެ ނިޒާމު ވެސް، ބެކަޕް ކުރެވޭ ނިޒާމެއް ހުންނަން އެބަ ޖެހޭ .
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މާލޭގެ އެހެން ސަރަޙައްދެއްގައި މިދެންނެވި ބެކަޕް ގާއިމުކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ވެ ސް
7

ކުރިއަށް ގެންދާކަން ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް އަވަސް މުއްދަތެއްގައި، އެއަށް ބޭނުންވާ ހާޑްވެއަ ރތައް މިހާރު
ވަނީ ހަމަކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް އަވަސް މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޝަން ކުރެވޭނެ. އޭ ގެ
އިތުރުން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މި ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ބޮޑު އަމާޒެއް ޑިޖިޓަލް ސަރުކާރަކަށް، އީ-
ގަވަރމަންޓުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތައް ފަސޭހަކަމާއެކު، ލުއިފަސޭހަގޮތަކަށް،
ޚާއްޞަކޮށް އަތޮޅުތެރޭގެ ދިރިއުޅުއްވާ ރައްޔިތުން މާލެއަށް ޚިދުމަތް ހޯދުމަށް ދަތުރުކުރަން ނުޖެހޭ ގޮތަށް، ސަރުކާރު ގެ
އޮފީސްތަކުގެ ކިއު ގައި ނުޖެހޭ ގޮތަށް ޚިދުމަތްތައް ދެވޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަކީ ވެސް ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ބޮޑު
އަމާޒެއް. އެކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ތަފާތު ގިނަ އެޕްލިކޭޝަންތަކެއް ހެދިފައި މިވަނީ. އަދި ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި
ޕްރޮސެސްތައް އޮޓެމެޓިކްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރިއަށްދާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކު ރަން. ދެން އޭގައި
ގޮންޖެހުންތަކެއް ވެސް އެބަ ހުރި. ޚާއްޞަކޮށް މި ދާއިރާގެ ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ސަރުކާރެ އް
އެކުގައި އޮތް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކުގެ ވިސްނުން ވަރަށް ތަފާތު ގޮތަކަށް މި އޮންނަނީ.
އަދިވެސް ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން ބޭނުމެއްނުވޭ އެ ބޭފުޅުން ގެންގުޅުއްވާ ސިސްޓަމެއް އެހެން ބަޔަކާއި އެ
ޝެއަރކުރުމެއް. އެ ސެންޓް ރަލްކޮށް، އެ އް އިދާ ރާއަކުން ހުރިހާ ކަމެއް ބަލަހައްޓާ، އިންޓަރގްރޭޝަނާއި
ކޮންސިޑަރޭޝަނަށް މަގުފަހިވުމަށް ހުރި ބޮޑެތި ހުރަސްތަކެއް ހުރިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް،
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ސަރުކާރުގެ ސެޕްގެ މިހާރު ގާއިމުކޮށްފައި އޮންނާނެ ވަރަށް މުހިންމު ހަރުދަނާ ސިޔާސަތުތަކެއް.
އެން.ސީ.އައި.ޓީ ވެސް ކޯޕަރަޓައިޒް މޮޑެލަކަށް ދިޔުމާއި، ސީ.ޓީ.އޭގެ އޮފީސް ގާއިމުކުރުމާއި އަދި މިހާރު މި
ސަރުކާރުގެ ޓެކްނޮލޮޖީ ފްރަންޓުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހުރި ގޮތަ ށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އައުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރާ
ގޮތުގައި އެ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން މިދެންނެވި ކަންކަމަށް އިތުރަށް ލުއިފަސޭހަވެގެން ދާނެ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ
ވާހަކަކޮޅު ކުރުކޮށްލާނީ ފަހުން ތި ބޭފުޅުންގެ ސުވާ ލުތަކަށް ހަމަ ޖަވާބުދޭން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓީމުގެ ބޭފުޅުން ވެސް
ތިއްބެވުމާއެކު އެއަށް ފުރުޞަތުތައް ދެމުން. އަދި ވެސް އެއްފަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވާ
އެއްބާރުލުމަށް، ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކު ރަން އަޅުގަނޑުމެންނާ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއާއި ގުޅިގެން
މިހާރު ވަނީ އިލެކްޓްރޯނިކް ޓްރާންސެޝަނެއްގެ ބިލު ޑްރާފްޓު ކޮށް ނިމިފައި ވަނީ. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ވަރަށް އަވަސް
މުސްތަޤުބަލެއްގައި އޭ.ޖީ މެދުވެރިކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެ ބިލު ވެސް ހުށަހަޅާނަން. އަދި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީގަލް ފްރޭމްވާ ރކްގައި އެބަ ހުރި ވަރަށް ގިނަ ބިލުތަކެއް ޑްރާފްޓު ކުރަން. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް
ވެސް އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްބާރުލުން ލިބޭނެ ކަމަށް އުންމީދުކުރަ މުން، އަޅުގަނޑުގެ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ހަމަ ޝުކުރު
އަދާކުރަމުން މުޤައްރިރާއި ޙަވާލުކޮށްލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
8

އާދެ! ޝުކުރި އްޔާ މިނިސްޓަރ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި ތި ޙިއްސާކޮށްލެއް ވި
މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި ދެން އެ ބޭފުޅުން ސުވާލުތައް ބައްޓަންކު ރައްވާނެ. އަޅުގަނޑު މިހާހިސާބުން ފްލޯރ ހުޅުވާލާނަން
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސުވާލުފުޅުތަކަށް. އެކަމު އަޅުގަނޑު 1 މިނިޓު ނަގާނަން ހުރިހާ ބޭފުޅުން
އެދިވަޑައިގަންނަވާ ނޯޓުކޮށްލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ވަގުތު ފުރުޞަތަށް އެދި ވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވީ އިއްޒަތްތެރި
3 މެންބަރުން. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބް ރާހީ މް
ނަސީމަށް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައް ރިރު. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، މަނިފާނު މިނިސްޓަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ހަވާލުވެ
ވަޑައިގަތުމަށްފަހު ވިދާޅުވެފައި އެބަ އޮތް ކަމަށްވޭ އައި.ޓީ އެޑްވައިޒަރީ ކައުންސިލެއް އުފައްދާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ،
އިޢުލާނު ކުރައްވާފައި އިނގޭތޯ. އެ މަސައްކަތް އޮތީ ކިހާހިސާބަކަށް ގޮއްސަތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލު، އެން.ސީ.އައި.ޓީ
އުފެއްދުމުގެ ކުރިން ރާއްޖޭގެ އައި.ޓީ ދާއި ރާގައި މި މަސައްކަތް ކުރި އަމިއްލަ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ވަރަށް ގި ނަ
މަސައްކަތްތަކެއް ހިލޭ ސާބަ ހަށް ކުރައްވާފައިވޭ. އެ ފަރާތްތަކުން ކުރަމުންގެންދިޔަ މަސައްކަތްތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެ
ފަރާތްތަކަށް ކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތްތަކަށް ވެދެ އްވޭނެ އެހީތެރިކަމަކީ ކޮބައިތޯ މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން އިނގޭތޯ. ދެން
އޮތް ސުވާލަކީ ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުގަ އި ބޭނުން ކު ރާ މައިކްރޯސޮފްޓް އޮފީސް، ވިންޑޯސް ސަރވަރ ފަދަ
ސޮފްޓްވެއަރ ގިނަ ފަހަރަށް ފެންނަނީ ޕައިރެޓު ނުވަތަ ވަގު ލައިސެންސެއް ބޭނުންކުރައްވައިގެން ކަމަށް އިނގޭތޯ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚަބަރު ލިބިފައި މި އޮންނަނީ. މިކަމަކީ އޮފީސްތަކުގެ ނެޓްވޯކަށް ބޮޑެތި ސެކިއުރިޓީ
މައްސަލަތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމެއް ކަމަށް. އަދި ޕައިރެޓް ސޮފްޓްވެއަރ ބޭނުންކުރުން މަދުކު ރުމަށް ޓަކައި ކޮން
މަސައްކަތްތަކެއްތޯ މިހާތަނަށް ކުރެވިފައި އޮތީ؟ ދެން އޮތް ސުވާލަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ސަރުކާރު ގެ ކޮންމެ
އޮފީހެއްގައި ސަރވަރ ރޫމެއް ހެދި، ސަރވަރތަކެއް ވަކިވަކިން ސަރވަރތަކެއް ބެ ހެއްޓޭ މަންޒަރު. އެ ހެންކަމުން، މި
ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން މި ހުރިހާ ސަރވަ ރތައް އެއްކޮށް އިނގޭތޯ، އެން.އެސް.ޓީ އަދި އެން.އައި.ސީ.ޓީގެ ވިސްނުން
ނެތްތޯ މި ހުރިހާ ކަމެއް އެއްކޮށްލައިގެން އެއް ސެންޓަރެއް ބަހައްޓާކަށް މުޅި ސަރުކާރުގެ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ
މައިކްރޯސޮފްޓް އޮފީސް ލައިސެންސް ހުރިހާ އޮފީސްތަކެއްގައި މެޝިންތަކަށް އެޅުމަކީ ވަރަށް ޚަރަދު ބޮޑު ކަމަކަށް
އަސްލު ވެގެންދޭ އެބަ. ތަންކޮޅެއް ކުރިން އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ ފަރާތުން އޯޕަން އޮފީސް ބޭނުން ކުރަން
ބާރުއަޅަމުންދިޔަ ހަނދާނެއް ވޭ. އެހެންކަމުން، މައިކްރޯސޮފްޓް އޮފީސްގެ ބަދަލުގައި ހިލޭ ލިބެން ހުރި އޯޕަން ސޯސް
ސޮފްޓްވެއަރ ބޭނުން ކު ރަން ފެށުމުގެ ވިސްނުން ގެންގުޅުއްވަންތޯ؟ ދެން އޮތް ސުވާލަކީ، ރާއްޖޭގެ އިޤުތިޞާދު
މިސްރާބު ޖަހާފައި މިހާރު މި ވަނީ ޑިޖިޓަލް އޮންލައިން ނުވަތަ މޮބައިލް އިކޮނަމީއަކާއި ދިމާލަށް. މިހެންވީ ރު
9

އޮންލައިންކޮށް ޕޭމަންޓު ދެއްކުމަށް އޮތް ޚިދުމަތްތަކުން ނަގާ އަގު ވަރަށް ބޮޑުތަނުން ބޮޑު ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ.
އެހެންކަމުން، އިތުރު ޕޭމަންޓް އޮޕްޝަންތަކެއް ގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް، އަދި ފީ ކުޑަކުރުމަށް ވިސްނަމުތޯ؟ ދެން އޮތް
ސުވާލަކީ، އައި.ޓީ ދާއިރާއަކީ ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާ އަކަށްވުމާއެކު ، ބައެއް ކަހަލަ ވަޒީފާތައް އެކަޑަމިކް ޑިގްރީއަކަށްވުރެ
ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓެއް މުހިންމު ކަމަށް ފެންނާތީ، އެކަން ސަރުކާ ރުގެ އޮފީސްތަކުގައި ވަޒީފާއަށް މީހުން
ނެގުމުގައި ސިސްކޯ ނުވަތަ އޮރިކަލް މައިކް ރޯސޮފްޓް ފަދަ ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓްގެ ބޭނުން ނުކު ރައްވާކަން
ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންކަމުން އައި.ޓީ ދާ އިރާގެ މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއަށް ނެގުމުގައި ޕްރޮފެޝަނަ ލް
ސެޓްފިކެޓެއްގެ އޮނިގަނޑެއް ގާއިމުކުރަން ޤަސްތުކުރަ އްވަންތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވަޒީރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. ނޫނީ ވަޒީރު ކަނޑައަޅުއްވާ ބޭފުޅަކު ވެސް ހަމަ ޖަވާބުދެ އްވޭނެ އިނގޭތޯ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީރު ކުރެއްވި ސުވާލުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން އިނގޭތޯ.
މައިގަނޑު 7 ސުވާލެއް ތި ކުރެއްވީ. ދެން ވަރަށް މުހިންމު ސުވާލުތަކެއް. އޭގެތެރެއިން ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސުވާލަކީ ،
އަޅުގަނޑުމެން އިޢުލާނު ކުރި އައި.ޓީ އެޑްވައިޒަރީ ކައުންސިލުގެ މުސްތަޤުބަލަކީ ކޮބައިތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑު އެއަށް
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ފުރަތަމަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ދެ ކައުންސިލެއް އުފައްދަން ނިންމީ. އެއީ އައި.ޓީ
ކައިންސިލާއި އަދި ސައިންސް ކައުންސިލު. އެހެންނަމަވެސް ، ތި ބޭފުޅުންނަށް އެނގި ވަޑައިގަންނާނެ މި ދާއިރާގެ
ބައެއް ރިފޯމުތައް ސަރުކާރުން އަދި ޚާއްޞަކޮށް އެކަން ކަން ވާނީ ސެޕްގައި ވެސް، ސްޓްރެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭން ގައި
ހިމަނާފަ. އެހެންވީމާ، މުޞްތަޤުބަލުގައި މި ދެންނެވިހެން އެން.ސީ.އައި.ޓީ ވެސް ކޯޕަރަޓައިޒް މޮޑެލަކަށް ދާއިރު،
އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލު އެކުލަވާލުމުގެ އެ މޮޑެލް އަށް މިހާރު ވަނީ ތަފާތު ގޮތަކަށް ބަދަލުގެނެއްސަ. އެހެންވީމާ،
މުސްތަޤުބަލުގައި މި ދެންނެވި އެޑްވައިޒަރީ ކައުންސިލު އޮންނާނީ އޭގެ ކޮމްޕޮޒިޝަނާއި އަދި ރިޕޯޓިންގ މެކޭނިޒަމް
ތަފާތު ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުގެ ސެޕްގައި އެކުލެވިފައިވާ ގޮތަށް އެކަން ދާނީ. އެހެންވީމަ، ދެވަނަ
ސުވާލަކީ، އަމިއްލަ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ކުރަމުން އައި، ތި ދެން ނެވިހެން ޙަޤީޤަތުގައި ރާއްޖޭގެ ޓެކްނޮލޮޖީގެ ދާއިރާގައި
ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއް ކުރައްވާ އަމިއްލަ ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތް އަދި ހިލޭ ސާބަހަށް މަސައްކަތް ކުރައްވާ
ވަކިވަކި ފަރުދުން ވެސް އެބަ ތިއްބެވި. އަޅުގަނޑުމެން މި މިނިސްޓްރީ ވުޖޫދަށް އައުމާއެ އްކޮށް މި ހުރިހާ
ބޭފުޅުންނާހެން އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރިން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާފައިވާނީ އެ ބޭފުޅުންނާއެކު މެދުނުކެނޑި
ދާއިމީ ބައްދަލުވުންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންނަމަވެސްމ ފާއިތުވި އަށެއްތަކަށް މަސް މި ދިޔައީ
10

އަޅުގަނޑުމެންގެ މުވައްޒަފުން ބައްދަލުކުރާނެ މީޓިން ރޫމަކާއި އެއްޗެހި ވެސް ނެތި. އެހެން ވީމާ، އެ ޖާގައިގެ ދަތިކަމާ
ހެދި އަޅުގަނޑުމެން އެ މީޓިންގތައް ޑިސްކޮންޓިނިއު ކޮށްލަންޖެހިފައި ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މީޓިން ރޫމްތަކާއި މި
ކަންކަން ނިމުނުހާ އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން އަނެއްކާ އިތުރަށް އެ މަސައްކަތް ފަށާގޮތަށް އޮންނާނީ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް
މުހިންމު މަޢުލޫމާތުތަކެއް މިދެންނެވި ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި އެކިއެކި ބޭބޭފުޅުންނަށް ލިބުނު. އަދި އެ ބޭފުޅުން މިހާތަނަށް
ކުރައްވާފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކަކީ ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ވަރަށް ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ފާހަ ގަކޮށްލަން. އެއީ
ބަހަށް، ބަސް މިހާ ރަށްވުރެ ބޮޑަށް ޑިޖިޓަލްކޮށް ކުރުން. ނޫނީ ޒަމާނީ ހޯދުންތަކު ގެ ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީއަކަށް
އެޑްވާންސާއެއްކޮށް ދިވެހި ބަހަށް ގެނެވޭ ކުރިއެރުން ކަމުގައި ބެލެވޭ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެކިއެކި
އެޕްލިކޭޝަންތަކަށް ބެލި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އަދި އެކިއެކި ސްޓާޓަޕް ވިޔަފާރިތަކަށް ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް،
މިހެން ގޮސް ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަސައްކަތް ކު ރާ ވަރަށް ގިނަ ޖަމުޢިއްޔާ، ޖަމާޢަތްތަކެއް އެބަ ހު ރި.
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާފައިވާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ރެނޮވޭޝަން މަސައްކަތް، އަލަށް ހަދާ އެންކްސްއާ އެއްކޮށް
ނިމުނީމަ، މި ދެންނެވި ފަރާތްތަކަށް ބައްދަލުވުންތަކާއި، އައިއްސަ މަސައްކަތްކޮށްލެވޭނެ ހައި ސްޕީޑް އިންޓަރނެޓާ
އެއްކޮށް ހުރިހާ ވަޞީލަތަކާ އެއްކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް، ޚާއްޞަކޮށް ކުދި ފަންތީގެ ކުދިންނަށް، ސްޓާޓަޕްސް ތަކަށް
އައިސް މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ މާހަ އުލެއް އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކޮށްދޭނަމޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން އެ ފަދަ ކުދިން ހަދާ
އެކިއެކި ޕްރޮޑަކްޓްތައް ލޯންޗް ކުރުމަށް ޓަކަ އި އޮޑިޓޯރިއަމް ފަދަ ކަންތައް، ފެސި ލިޓީޒްތައް އަޅުގަނޑުމެން
ހަމަޖައްސައިދޭނެއޭ. އެ އިންތިޒާމާކު، ޑިޒައިން ކުރެވި ގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޢިމާރާތް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ރިނޮވޭޓް
ވެގެން އެ އަންނަނީ. މައިކްރޯސޮފްޓް ލައިސެންސީ ގެ ވަގު ލައިސެންސްތަކެއް ބައެއް ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުގައި
ބޭނުންކުރާކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަނޑުމެން މި އެހީ ވަރަށް ފުން ހިތާމައާއެއްކޮށް. ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތައް ތަނެ އް ނުދޭ
އެއްވެސް އޮފީހަކުން އެއްވެސް ކޮމްޕިއުޓަރެއްގައި ފޭކް ޕް ރޮޑަކްޓެއް، ފޭކް ޕްރޮޑަކްޓެ އް ބޭނުން ކު ރަން. އެއީ
ލައިސެންސް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް. އެކަން އެއީ ކޮށްގެންވާ ނެ ކަމެއް ނޫން. ސަރުކާރު ގެ އެކިއެކި އިދާރާތާކުގައި
ގާތްގަނޑަކަށް 32 ހާސް ވަރަކަށް ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް އެބަ ބޭނުންކުރޭ. މި ސިސްޓަމް ތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން
ސަރުކާރު އައި އިރު ވެސް އޭރުގެ ޓެންޑަރ ޕްރޮސެސްތެރެއިން ނަގާފައި އިން ލައިސަންސިންގ ރިކުއަ ޔަރމަންޓަކީ
އެކަށީގެންވާ ލައިސަންސްތަކެއް ނޫން. މިދެންނެވީ ނެޝަނަލް ސެންޓަރ ފޮރ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބަޖެޓުގައި
ހިމެނިގެން އައި މިންވަރަށް ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ބައެއް އޮފީސް ތަކުން އެ ބޭފުޅުން
އަމިއްލަފުޅަށް ލައިސަންސްތައް އެބަ ގަންނަވާ. ސަރުކާރުގެ މިހާރުގެ ވިސްނުމަކީ ސެންޓްރަލީ، ފާއިތުވި ތާނގައި
ވެސް ޢަމަލުކުރަމުން އައިސް އިން ގޮތަކީ އެއީ. ސެންޓްރަލީ ޕްރޮކިއަރ ކުރުމަށްފަހު އެ ބޭނުންވާ މިންވަރެއް
އެކިއެކި ދިމަ ދިމާތަކަށް ހަމަޖެއްސުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ އޮފީސްތަކުން މިހާރު ވެސް
ރިކުއެސްޓު އެބަ އާދޭ އެ ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް ޓަކައި. އެގޮތުން މީގެ ގާތްގަނޑަކަށް ދެ
11

މަހެއްހާ ދުވަސްކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކެއް ފަށައިފީމު ހުރިހާ އޮފީސްތަކެއްގެ ރިކުއަޔަ ރމަންޓް ބެލުމަށް
ޓަކައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ހުރީ، ފާއިތުވި ސަރުކާރުތަކުން އެކަން ކޮށްފައެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު
ވިސްނުން ހުރީ ސެންޓްރަލީ މިދެންނެވީ، އެން.ސީ.އައި.ޓީން އެ ބޭނުންވާ ހުރިހާ ލައިސަންސްތަކެއް ހޯދުމަށްފަހު،
ހުރިހާ އޮފީސްތަކަށް، އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސްކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެއީ ރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީ ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް، އޮފީސްތައް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް އަދި އެހެނިހެން ދިމަދިމާއަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް މި
ދެންނެވި ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން. ތެދެއްމެ ތި ވިދާޅުވީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކަންބޮޑުވާ
ކަމެއް ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ އޮފީހެއްގައި، ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވިހެން އިންޓަގްރޭޝަނާއި،
ކޮންސިޑަރޭޝަނަށް މަގުފަހިކުރުން އަދި އެ ދިމާއަށް މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެއް. ޚަރަދު ބޮޑުތަނުން
ކުޑަވެގެން ދާނެ ކަމެއް. ސަރުކާރުގެ ބައެއް އޮފީސްތަކުގައި، ސަރުކާރު އަދި ކައުންސިލުތައް ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް
އެބަ ގެންގުޅުއްވާ އެ ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ސާ ރވާތައް. ބައެއް ފަހަރު އެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގައި ވެސް
ގާއިމުކޮށްފައި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެންނެވިހެން ވަކިވަކި ސާ ރވާތައް ގާއިމުކުރުމުގެ ސަބަބުން އެއަށް
މައްސަލައެއް ދިމާވެ އެކަށީގެންވާވަރަކަށް މިތަންތަން ނުއެއް ބެލެހެއްޓޭ. މި ފަންނު ހުރި މުވައްޒިފުން ހޯދުމުގައި
އޮފީސްތަކަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތަކެއް އެބަހުރި. ހަމަ ސަރުކާރުގެ. އަދި އެފަދަ އޮފީސްތަކުން
އެހީތެރިކަން ބޭނުންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ލިމިޑެޓު މުވައްޒިފުން އެ ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދެމުން
މިދަނީ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ސަރުކާރުގެ ހަމަ ބައެއް އޮފީސްތަކުން ތި ދެންނެވިހެން ސާރވާތަކުގެ
މައްސަލަޖެހިގެން އޭގެ ޑޭޓާ ރިކަވަ ރީގެ މަސައްކަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްދީފައި ވާނެ. އަދި ބައެއް އޮފީސްތަކުގެ
ބައެއް މަޢުލޫމާތުތައް ގެއްލިފައި ވެސް އެބަހުރި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ އިލްތިމާސް އަކީ،
އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ މިހާރު އޮފީސްތަކަށް ދަންނަވާފައި، ސެންޓްރަލީ އެއްވެސް މިނިސްޓްރީއަކުން އެއްވެސް
މުއައްސަސާއަކުން އެ ބޭފުޅުންގެ މަޢު ލޫމާތު މިދެންނެވި ފަދަ ހީނަރުގޮތަކަށް ނުބަހައްޓަވާށޭ އެ ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ
ސާރވާތަކުގައި. ނެޝަނަލް ޑޭޓާ ސެންޓަރގައި އާކައިވް ކުރެވޭ އެއްޗަކަށް ހައްދަވާށޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ޑޭޓާ ސެންޓަރ އަކީ ޕަވަރއަށް ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެ ރިކޯޑިންގއަށް ބެލިކަމުގައި
ވީނަމަވެސް އަދި އޭގެ ހިންގުމުގެ ނިޒާމަށް ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް ހަމަ އެކަށީގެންވާ އަޅުގަނޑުމެން ހިތްހަމަ ޖެހޭ
ފެންވަރުގެ ޑޭޓާ ސެންޓަ ރެއް. އެތަނުގެ ހުންނަ މަޢުލޫމާތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ލީކުވާނެ، ލީކްކުރާނެ އެ ކޮމްޕްރޮމައިޒް
ވާނެ އެއްޗެއް ނޫން. އެ ސިސްޓަމުތައް އެހާވަރަށް ހަރުދަނާވަމުން މިދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި ހުރިކަމުގައި
ވިޔަސް އެ އެ ބޭފުޅުންގެ ޑޭޓާ. އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް އެ ކަންކަން ބަލަހައްޓާނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ހަމަ ތި
ފާހަގަކުރެއްވީ ވަރަށް މުހިންމު ނުކުތާއެއް. އަދި އެ އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު އަޅުގަނޑުމެން އަޅަމުން ދަނީ. އެހެންވީމަ،
ތިންވަނަ ސުވާލާއި ފަސްވަނަ ސުވާލު އެއީ ގުޅިލާމެހިފައިވާ ސުވާލަކަށް ވާތީވެ، ޖަވާބު ދެވިއްޖެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
12

ޤަބޫލުކުރަން. ޖިޑިޓަލް އިކޮނޮމީގެ ވާހަކައަކީ، ހަމައެކަނި ދިވެހިރާއްޖެއެއް ނޫން އެ ދެން މުޅި ދުނިޔެ މިސްރާބު
ޖަހާފައި ހުރީ ޑިޖިޓަލް އިކޮނޮމީއަކާއި ދިމާލަން. އަޅުގަނޑު މިއަދު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ ޑިޖިޓަލް
އިކޮނޮމީއަކާއި ހަމައަށް ދިއުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީގަލް ސަރުކާރު، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ
ސަރުކާރުގެ ލީގަލް ފްރޭމްވޯރކް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް
ވަރަށް ގިނައިން ލިބޭ ޝަކުވާއެއް ޕޭޕަލް ފަދަ އެޕަލް ޕޭ، ވީޕޭ ފަދަ މުހިންމު ޚިދުމަތްތައް ރާއްޖޭގައި ނުލިބޭކަން.
އަދި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ޕްރިމިއަމް ގޭޓުވޭއަކީ އަގުބޮޑު ، ބޭނުންކުރަން އުނދަގޫ، ނުލިބޭ ވަރަށް ކޮމްޕްލިކޭޓެޑް
ސިސްޓަމެއްކަން. އަދި އެންމެ އެކަށީގެންވާ ސިސްޓަމެއް ނޫންކަމަށް ވަރަށް ގިނަ ބަ އެއްގެ މަޢުލޫމާތު. އެހެންވީމަ،
އަޅުގަނޑުމެންންނަށް އުންމީދު ލިބެނީ ރާއްޖޭގެ މައި މަރުކަޒީ ބޭންކުން މިހާރު ގާއިމު ކުރަމުން އެބަދޭ ނޭޝަނަލް
ޕޭމަންޓު ސިސްޓަމްގެ ނަމުގައި ޕޭމަންޓު ގޭޓްވޭއެއް. އެއީ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އިންޤި ލާބީ ބޮޑުބަދަލެއް އަންނާނެ ،
އެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އިމްޕްލިމެންޓު ވެގެން ގޮއްސިއްޔާ އިންޤިލާބީ ބޮޑު ބަދަލެ އް އަންނާނެ ކަމެއް ގޮތު ގަ އި
އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ކުރަން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިދެންނެވި ލީގަލް ފްރޭމްވޯ ރކްގެ ތެރެއިން ދުނިޔޭގެ ހިނ ގާ
ބޮޑެތި ޓެކްނޮލެޖިކަލް ކުންފުނިތަކުގެ ފުރިހަމަ ޚިދުމަތް ރާއްޖެއިން ލިބޭގޮތަށް ހެދުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒެއް.
އެއީ އެޕަލް ކުންފުނި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ގޫގުލް ކުންފުނިކަމުގައި ވީނަމަވެސް އަދި އެހެނިހެން ބޮޑެތި
ކުންފުނިތައް. އެކަމަށް ހަމަ ތިބޭފުޅުންގެ އެހީތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާނެ. އަޅުގަނޑު ވާނީ ބައެއް
އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނާ ވެސް މިކަން ޙިއްސާކޮށްފައި، އި ރާދަކުރެއްވިއްޔާ ލީގަލް ފްރޭމްވޯ ރކް ނިމިގެން އަންނައިރު.
އޭގެއިތުރުން ރާއްޖެއާއި ގާތްގުޅުން ބާއްވާ އަވަށްޓެރި ގައުމުތަށް، އަވަށްޓެރި ގައުމެއް ނޫން، ބޮޑެތި ގައުމުތަށް،
މިސާލަކަށް އެމެރިކާގެ ސަފީރާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ މިކަން ޙިއްސާކޮށްފަ. މިދެންނެވި ކަންކަމުގެ އެބޭފުޅުންގެ
އެހީތެރިކަން އެބޭފުޅުން ވެސް އީޖާބީ ގޮތެއްގައި އެއަށް ޖަވާބު ދެއްވާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ޑިޖިޓަލް
އިކޮނޮމީއަކަށް ދިޔުމަށްޓަކައި، ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތަކީ ފަތުރުވެރިކަން. ފަތުރުވެރިކަމުގެ
ޙަރަކާތްތެރިވާ ޓުއަރ އޮޕަރޭޓަރުންނަށް މިވަގުތު ޖެހިފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ކޮންވެންޝަނަލް
ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ވިޔަފާރި ކުރެވޭކަށެއް ނެތް. އޮންލައިން ނިޒާމަކާއި ދިމާއަކަށް އެ ބޭފުޅުން ދާން އެބަޖެހޭ.
ޙަޤީޤަތުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ޕޭމަންޓު ގޭޓުން މިވަ ގުތު ހިލޭ ލިބުނުކަމުގައި ވީނަމަވެސް އަދިވެސް ބޮޑެތި
ގޮންޖެހުންތަކެއް އެބަހުރި. ބައެއް ޓްރެވަލް އެޖެންސީތައް އެބަބުނޭ ތިމަންނަމެންނަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ
ޕޭމަންޓު ގޭޓްވޭ ތްރޫކޮށް ހަދާ ޕޭމަންޓުތައް މިލިބެނީ އެއް މަސް ދުވަސް ފަހުންނޭ. ބައްލަވާ ރާއްޖޭގެ ޓު އަރިޒަމްގެ
ވިޔަފާރިކު ރާ ފަރާތްތައް ބުކިންގ ހެދުމަށްފަހު އައުމުގެ ކުރިން ރިސޯޓުތަކަށް ލާރި ދައްކަން އެބަޖެހޭ. އެހާ ބޮޑު
ކޭޝް ފްލޯރއެއް ޓްރެވަލް އެޖެންސީތަކުގައި ޓުއަރ އޮޕަ ރޭޓަރުންގެ އަތުގައެއް ނުއެއް ހުންނާނެ. އެހެންވީމަ،
އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާގޮތު ގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ހަމަ ޕޭމަންޓު ޕްރޮސެސްވުމާ އެއްކޮށް އެ އޮންނަ
13

އުސޫލެއްގެ ތެރެއިން ވީހާ އަވަހަކަށް ޓްރެވަލް އެޖެންސީތަކަށް ލިބުމަކީ މުހިންމުކަމެއް. އަދި އޮންލައިން ކޮށް
ވިޔަފާރިކުރާ އައިބޭ ފަދަ އެކިއެކި ޗެނަލްތަކުން އަދި ރިޗާރޖު ފަދަ މަސައްކަތް ކުރާ ޕޭޔަރ ފަދަ އެކި
އެޕްލިކޭޝަންތަކަށް ވެސް މިދެންނެވިހެން އޮންލައިން ރަނގަޅު ޕޭމަންޓު ގޭޓްވޭއެއް ނެތުމަކީ ގޮންޖެހުމެއް. ރާއްޖޭގެ
ބޭންކިންގ ނިޒާމަށް އެބަދަލު އަންނަށް އެބަޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. އޭގެއިތުރުން ޓެކްނިކަލް
ވަޒީފާތަކަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓްތައް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް، މުހިންމު ނުކުތާއެއް.
ތި ދެންނެވި ކަމަކީ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ސިވިލް
ސަރވިސްގެ ގާނޫނެއްގެ ތެރެއިން މުވައްޒިފުން ނެގުމުގެ ކަންކަން ހަމަޖައްސަންޖެހޭ އިދާރާއަކަށް ވާތީ، ސިވިލް
ސަރވިސްގެ ގާނޫނަކުން މިވަގުތަކު ތިކަމަކަށް ތަންނުދޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ބައެއް އިދާރާތަކަށް ،
މިސާލަކަށް އިންފްރާ ސްޓްރަކްޗަރ ސައިޑަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް ބޭނުންވާ ބައެއް މުވައްޒިފުން އެބަ
ތިއްބެވި ހަމަ ޕްރޮފެޝަނަލީ ވަރަށް މޮޅެތި ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓާ އެއްކޮށް ތިއްބެވި ބޭފުޅުން. އެހެންނަމަވެސް ،
ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން މާރކްސް ދެވޭ ނިޒާމަށް ބަލާއިރު އެފަދަ ބޭބޭފުޅުން ނެގުމުގައި ވަރަށް
ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތައް، އޭގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދާންމިޖެހެނީ... އަދި ކޮންސަލްޓެންޓުންގެ ގޮތުގައި
ނެގިކަމުގައި ވިޔަސް މި ދެންނެވި އުސޫލު އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމަ، ތި ކުރެއްވި 7 ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވިއްޖެކަމަށް
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފަހުން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިތުރު ސުވާލަށް. ދެން މިވަގުތު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަންއަށް.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. އަދި ކޮމިއުނިކޭޝަން މިނިސްޓްރީ އާއި މިނިސްޓްރީއާ ގުޅުންހުރި
މުއައްސަސާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ހީވާގި މުވައްޒިފުން . އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ބައެއް
ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އާދެ، މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑާއި މިނިސްޓަރާ ވަނީ ތިން ހަތަރު ފަހަރު
ބައްދަލުވެފަ. މިއަދު އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުންގެ ފަޅީގައި ހުރެ ބައެއް ސުވާލުތައް އަޅުގަނޑު ކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ
އެކަމަކު ވެސް. މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވެއްޖެ 32 ހާސް ޕީސީ މިވަގުތު ސަރުކާރުގައި ބޭނުން ކުރަމުން ދާކަމަށް. ދެން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ އެއީ ހަމަ ހައްތަ ހާ ވެސް މުވައްޒިފުން ބޭނުންކުރާނެ ޕީސީތަކޭ. އެހެންވީމަ، އެގޮތުން ޕީސީ
ބޭނުންކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެޓެންޑެންސް ކެޕްޗަރ ކުރެވޭ. އެ މީހުން ކުރާ މަސައްކަތް އެބަ
14

ކެޕްޗަރ ކުރެވޭ. އެގޮތުން، މިހާރު މި 32 ހާސް މުވައްޒިފުންގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ އެންމެ އެދެވޭ ގޮތެއްގައި ޖަވާބުދާރީ
ކުރުމަށް ލިބޭ ގޮތަށް ހަމަޖެހިފައިތޯ ވަނީ މި އިނގޭތޯ. އެ ސުވާލެއްގެ ގޮތުގައި. ދެން އަނެއް ސުވާލަކީ،
އިންޓަރނެޓް އަގުހެޔޮ ކުރުމުގެ ވާހަކައަކީ ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުން ދައްކަމުން އަންނަ ވާހަކައެއް. ދެން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިންޓަ ރނެޓަކީ މިއަދު ވައި ކަހަލަ އެއްޗެއް. އަޅުގަނޑުމެން ނޭވާލަނީ ވައި އޮތީމަ .
އެގޮތުން އިންޓަރނެޓު އެވެލަބަލް ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުނިޔޭގެ ތެރޭ ގައި ކުރެވޭނެ ހުރިހާ ކަމެއް މި
ކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، އިންޓަ ރނެޓަކީ އެހެން ޤައުމުތަކާއި އަޅާބަލާއިރުގައި ވެސް އަސްލު ރާއްޖޭގައި ހަމަ
ނިސްބަތުން އަގުބޮޑު އެއްޗެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ. އިންޓަ ރ ނެޓު އަގުހެޔޮ ނުވެވި ގެން މިއުޅެނީ ރައީސް އޮފީހުން
ނަގަންޖެހޭ ޑިސިޝަނެއް ނުނެގިގެން ކަމަށް ވެސް މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވެފައި އެބަވޭ. ދެން މީގައި ގޮންޖެހުންތަކެއް
ހުރެދާނެ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި އިންޓަރނެޓު އަގުހެޔޮ ކުރުމަކީ ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އޭގެ
ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ކޮށްގެންވެސް އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ފަހިވެގެން އައުމަކީ ހަމަ އެކަމަށް ވެސް ކޮންމެވެސް
އެއްޗެކޭ ވިދާޅުވަން އެދެން. ދެން އަނެއް ސުވާލަކީ، މިހާރު ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ ޙަވާލުވެގެން ހުންނެވި ޗްފީ
އެގްޒެކެޓިވް އިލްޔާސް ވެސް އެބަ އިންނެވި. ދެން އެން.ސީ.އައި.ޓީ ޙަވާލުވެގެން އާދެ! އެބަ އިންނެވި ދެއްތޯ؟
ކޮބައިތޯއޭ ޕްލޭނަކީ؟ ޕްލޭންތަކެއް ހެދިފައި އެބަހުރިތޯއޭ؟ ކޮމިއުނިކޭޝަން ރެގިއުލޭޓަ ރީ އޮތޯރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި މި
ފެންނަނީ. ގަވަރން ލެވެލްއަށް ގެންދިއުމަށް އެއްވެސް ޕްލޭނެއް ހެދިފައިވޭތޯ؟ ހަމަ އެގޮތުން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ދާއިރާއިން
ވެސް ހެދިފައި ވޭތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް ވިންޑޯސް، ޕީސީއެއް ކުރިމަތީގައި އިށީންނަ އިރުގައި، ނޫނީ
ގޫގުލްގައި އިށީނދެ ބޭނުންކުރާ އިރުގައި ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އިނގޭތޯ ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް އަޅުވާއިރުގައި ވެސް ހަމަ
މި ފެންނަނީ ފޮންޓު ފާޑަކަށް ހުއްޓާ. މިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި މިހާތަނަށް ޙައްލުނުކުރެވިފައި ހުރި
މައްސަލައެއް. ބައެއް ފަހަރު ބައެއް ބޭފުޅުން މި ހަމަ އެއް ޕީސީއިން ހަދައިގެން އައިސް އެ ޕެންޑްރައިވް ޖަހާފައި
ހަމަ އެއިން ހުޅުވާލާއިރު ފޮންޓު އިންނާނީ ބަދަލުވެފަ. މި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ، މި ފޮންޓަށް
ވެސް ޙައްލެއް ގެނައުމަށް މަސައްކަތް އެބަ ކުރެވޭތޯއޭ؟ އަދި ކޮން ހިސާބަކުންތޯއޭ އެ ޙަ އްލު އަންނާނީ؟ މި
ވިންޑޯސްގައި ބޭނުންކުރާ. ދެން ބިލުތަކުގެ ވާހަކަ މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ދިމާވި
ދުވަހު ވެސް ބިލުތަކުގެ ވާހަކަ ދެކެވި؛ ބިލުތަކެއް އެބަޖެހޭ އަންނަށް. ކިހާދުވަހެއް ބިލުތަކަށް ނަގާނެތޯ؟ ދެން އަދި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވާފައި އޮތް ރިޕޯޓުގައި ވެސް ފަށާފައި އިން ތާރީޚާއި ނިމިފައި އިން ތާރީޚުތަކެއް ނެތްކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި ނިންމޭނެ ތާރީޚުތަކެއް ވެސް ނެތްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމަ، މި
ބިލުތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އުންމީދާ އެކު މަޑުކޮށްގެން މިތިބެނީ، ބިލުތައް އަންނާނެ ދުވަހެއްގެ. އަނެއްކާ
އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މަޖިލީހަކި ވަރަށް ބާރަށް ހިންގަން މަސައްކަތްކުރާ މަޖިލީހެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް
ހަމަ ގިނަ ބިލުތަކެއް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވެސް ހަމަ އާދޭތޯ އެބަ ބަލަން. އެހެންވީމަ، މި ބިލުތައް އަންނާ ނެ
15

ތާރީޚެއް އެނގިއްޖެކަމަށް ވާނަމަ ވަރަށް އުފާކުރާނަން. ދެން އީ-ގަވަރމަންޓް ޕްލޭން، އީ-ގަވަރމަންޓުގެ ވެސް މި
ޕްލޭނެއް ވާނަމަ އެ ޙި އްސާކޮށްލަދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފުރަތަމަ ސުވާލެއްގެ ގޮތުގައި ކުރެއްވީ، 32 ހާސް
ސިސްޓަމް ހުރުމާ އެއްކޮށް ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި އިދާރާތަކުގެ މުވައްޒިފުންގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ ބެލޭނެ ރަނގަޅު ނިޒާމެއް
އެބައޮތްތޯ؟ އަޅުގަނޑު އެ ސުވާލުގެ ހަމަ ޖަވާބުގައި ދަންނަވަންޖެހޭނީ، ސްޓާފް ޕާރފޯމަންސް އެޕްރައިޒަލްއާ
މިކަންކަން ގެންދަނީ ސިވިލް ސަރވިސްއިން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސީދާ އަދި ބެލޭކަހަލަ ގޮތަކަށް ނޫން އެ ހު ރީ.
އެހެންނަމަވެސް، ތި ދެންނެވިހެން މުސްތަޤްބަލުގައި އެފަދަ ނިޒާމެއް އައުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް. ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ،
އެއްކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އޮފީހުގައި ވެސް ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އެހީގައި
މުވައްޒިފުންނަށް ޙަވާލުކުރެ ވޭ މަސައްކަތްތައް މޮނިޓަރކޮށް މިހާރަށްވުރެ، ދުވަހުން ދުވަހަށް ބެލޭނެ ގޮތް ހެދުމުގެ
މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރިއަށް އެބަ ގެންދަން. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި އެހެން އޮފީސްތަކުން
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބޭނުންކުރާ ބައެއް ޓޫލްސްތައް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް އެބަދޭ. އެހެންވީމަ، ނޭޝަން
ވައިޑްކޮށް އެފަދަ ސިޔާސަތެއް އައުމަކީ އެއީ މުހިންމު ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ދެވަނަ
ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ އުންމީދުކޮށްގެން ވެސް ހުރީ އެ ސުވާލު އަންނާނެ ކަމަށް. އިންޓަނެޓް
އަގުހެޔޮ ކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ އަދި ސަރުކާރުގެ ވަޢުދެއް. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން
ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިވަނީ ހަމަ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވަރަށް ބޮޑު ބުރަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފަ. އަދި އެކަމާ
ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް 19 ޖޫންގައި މިވަނީ ނިންމާފަ.
ސަރުކާރުގެ ވަޢުދުގައި ކަނޑައެޅިގެން މިވެނި ތާރީޚެއްގައޭ އެކަން ކުރާނީ ބަޔާންކޮށްފައެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް ،
ރައީސްގެ ހަމަ އެކިއެކި ވާހަކަފުޅުތަކުގައި ވެސް މިކަމުގެ މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރައްވާފަ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ދޭން ބޭނުންވާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ކޯލިޝަންގެ ހިމެނޭ މެންބަރުން ކަމުގައި ވާތީއާ އަދި
ނުހިމެނުނު ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އަނެންހެން ދޭން ބޭނުންވާ ޔަޤީންކަމަކީ މާތްاެلهގ ވާގިފުޅާއެކީ ރައީސް އިބްރާހީމް
މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުގައި ރާއްޖެއަށް ދެވޭ އިންޓަރ ނެޓުގެ އަގު ހެޔޮވެގެން ދާނެއޭ އިނގޭތޯ. ހަމަ އެކަން
ޝައްކު ނުކުރައްވާށޭ. އޭގައި ޝޯޓު ޓަރމްގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނެ ކަންތައްތަކާއި، މީޑިއަމް ޓަރމް އަދި ލޯންގް
16

ޓަރމްގައި ކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިކުރަކީ، މިނިވަން ވިޔަފާރިއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޖާގަދޭ ވިސްނުމުގެ ބައެއް. ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވޭ ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ސަރުކާރުން ސީދާ އަތް ނުބާނާ ބައެއް ކަންތަކުގައި އިނގޭތޯ.
އެހެންނަމަވެސް، ތި ދެންނެވި ކަންކަމަކީ ދުނިޔޭގެ މިހާ ރު ކުރިއަށް ދާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އިންޓަ ރނެޓަކީ އަސާސީ
ޙައްޤެއްގެ ގޮތުގައި އޮންނަށްޖެހޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި. އަދި ރާއްޖޭގައި ދެވޭ އިންޓަ ރނެޓަކީ ފެންވަރު
ރަނގަޅު އެކަށީގެންވާ އަގެއްގައި ދެވޭ، ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ފުރިހަމަ ޚިދުމަތް ލިބޭ އެއްޗަކަށް ވާން އެބަޖެހޭ.
ރާއްޖޭގެ ޓުއަ ރިޒަމްގެ ސިނާޢަތަށް ބަލާލި ކަމަށް ވަންޏާ މުޅި ވިޔަފާރި ބަރޯސާވަނީ އިންޓަ ރަނެޓަށް. އަދި އެހެނިހެން
ކަންކަމަށް ބަލާއިރު ވެސް. އެކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މަޑުމަޑުން ނަޒަރު ހިންގާލަން އެބަޖެހޭ
މިއީ އެންމެ މުހިންމު މުއައްސަސާ މިކަން ކުރަން. ދައުލަތަށް ގާތްގަނޑަކަށް 200 ވަރަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާ ވައްދާ
މުއައްސަސާއެއް ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްއަކީ. ފާއިތުވި ގިނަ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓުން ކޯއްޗެއްތޯ ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްއަށް ދީފައި ހުރީ. އެ ބޭފުޅުންގެ
އަތުގައި އެކަށީގެންވާ މިދެންނެވީ އިކް އިޕްމަންޓާއި، ބޭނުންވާ ވަޞީ ލަތްތަކާއި އާލާތްތައް އެބަހުރިތޯ ޗެކްކުރަން.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގެ ވަރަށް ޚާއްޞަ ނަންބަރެއްގައި މިއޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވޭ މިނިވަންކޮށް
އިންޑިޕެންޑެންޓުކޮށް މިދެންނެވި ސަރވިސް ބްރޯޑުވުމުގެ ވުމުގެ ޚިދުމަތް މޮނިޓަރކޮށް ބެލެން. އަދި އެ ބޭނުންވާ
ފެންވަރުގެ ޚިދުމަތް ނުދޭ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު ވެސް އަޅަން. ސަރުކާރުން އެކަމަކަށް ފަސް ނުޖެހޭނެ
އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނައިން ލިބޭ ޝަކުވާއެއް މާލޭގެ އެކި ހިސާބުތަކުގައި އެކި ދިމަދިމާގައި
މިސާލަކަށް އިންޓަނެޓުގެ ސްޕީޑުގެ މައްސަލަ. އަދި ވޮއިސް ކޯލް ޑްރޮޕްވުމުގެ މައްސަލަ. މިހެން ހުރި ކަންތައްތައް.
އިންޑިޕެންޑެންޓުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން އެ
ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ ވަޞީލަތް، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތްކުރަމު. އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ ވަރަށް
އަވަހަށް އެކަމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު އަންނަ އަ ހަރު ވެސް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ހަރުދަނާކުރާނެ ކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި ތި ބޭފުޅުންނަށް ދޭން ބޭނުންވާ ހަމަ އެއް މެސެޖަކީ، ރާއްޖޭގެ
ބްރޯޑް ބޭންޑް ޕޮލިސީ ހެދުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ފަށައި ގެން ކުރިއަށް މިދަނީ. އޭގެތެރެއިން ހަމަ
ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އަންނާނެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެއްކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ވިސްނުން
ހުރީ، ރައްޔިތުންގެ ވަރަށްބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް މަހުގެ ވަ ކި ހިސާބަކުން ޓޮޕަޕްކުރާ ޑޭޓާ އެލަވަންސް އަނެއް މަހަށް
ޓްރާންސްފަރ ނުވުމުގެ މައްސަލަ. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެއަށް ޙައްލެއް ލިބިގެން އަންނާނެ. މިނިމަމް ސްޕީޑެ އް
ކަނޑައެޅިގެން ދާނެ. އެހެންވީމާ، މިހާރަށްވުރެ ޕީޕަލް ސެންޓްރިކް، ރައްޔިތުން ގެ ޙައްޤުތައް އެއިން ކަށަވަރުވާ
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބްރޯޑް ބޭންޑް ޕޮލިސީއެއް އަޅުގަނޑުމެން އަންނާނެ. އެކަމަށް ހަމަ ދާނެކަން. ދެން ފަހުން
17

އިލްޔާސް އިތުރުކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއްޗެއް އޮތިއްޔާ ސީ.އީ.އޯ އިލްޔާސް އަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
އަދި އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ ޕްލޭންތަކާއި ގުޅޭގޮތުން، މިދެންނެވިހެން އެން.ސީ.އައި.ޓީ ސެޕް ތުރޫކޮށް އަޅުގަނޑުމެން
މިދަނީ ސެޕްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތަކުގެ ތެ ރެއިން ކޯޕަރަ ޓައިޒް މޮޑެލަކުން ސީ.ޓީ.އޭ އޮފީސް އުފެދި، އެ ހަމަ
ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް އެބަ އާދޭ. އެކަން ސަރުކާރުގެ ސެޕްގައި ހިމަނާފައި ވާނެ. އޭގެއިތުރުން ހަމަ ތި ދެންނެވިހެން
ޤައުމީ ޝަރަފެއް، އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި މީގެ ފަނަރަވަރަކަށް އަހަރު ކުރިން ބޮލި ފޮންޓުގެ ނަމުގައި އެ
ފޮންޓަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޝަކުވާ އެބަ ކުރަން. ކުރަންޖެ ހޭ. އެއީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބޭ ހަޑިނަމެއް ޙަޤީޤަތުގައި .
އެހާ ގޯސް، އެހެންނަމަވެސް، އޭގެ ކުޑަކޮށް ތަފުޞީލަށް ދާކަމަށް ވަންޏާ ކޮޕީ ރައިޓާ މިދެންނެވި މައްސަލަތަކާއި
ގުޅިގެން އެބޭފުޅުން ނަންގަވާފައި އިން ފިޔަވަޅެއް އެއީ އެއްވެސް ބަޔަކަށް އެ ކްލެއިމް ނުކުރާ ފެންވަރުގެ
އެބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ފޮންޓެއް ގާއިމުކުރުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ މި މަސައްކަތް ހެރިޓޭޖު
މިނިސްޓްރީއާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ޓީމެއް އެ ކުލަވާލެ ވި ގޫގުލްއާ ވެސް ވާހަކަ ދެކެވިގެން އެކަމަށް
ޙައްލެއް ހޯދުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑަށް އެއީ އެހާ ފަސޭ ހަ މަސައްކަތެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް،
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެއަށް ޙައް ލު ހޯދުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާނަން. އޭގެ ތަފުޞީލު ފަހުން
އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ވެސް އަރު ވާނަން. ބިލުތައް ޑް ރާފްޓުކުރުން، އެއީ ތި ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ވަރަށްބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން ވަރަށްބާރު މިނުގައި އަވަސް މިނުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ މަޖިލީހެއްކަން. އަދި އެ
މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި ނައިބު ރައީސާ އަދި ހުރިހާ މެންބަރުން ނަށް އެކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ރައްޔިތެ އްގެ
ހައިސިއްޔަތުން ނަމަވެސް އެކަން ހަމަ އުފާކޮށް ތި ބޭފުޅުން ކުރާ މަސައްކަތަށް ޝުކުރު އަދާކު ރަން. އަދި
ސަރުކާރުން ހަމަ އެ ސްޕީޑުގައި މަސައްކަތްތައް ދާ ކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންހުރި
ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އޭ.ޖީގެ ލަފައާއި އިރުޝާދުގެ މަތީން އަދި މިދެންނެވިހެން، ކުރީ މިދެންނެވިހެން ގިނަ
ބިލުތަކަކީ އިން-ހައުސްކޮށް އޮފީސް ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހެދެން ހުރި ބިލުތަކެއް ނޫން. ބައެއްފަހަރު ހަމަ އެކި
ދިމަދިމާއަށް އައުޓްސޯސްކޮށްގެންނާއި އެކަހަލަ ގޮތްގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ މަސައްކަތް ހަމަ ކުރިއަށްދާކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، މިވަގުތު ހަމަ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިލްޔާސް އިތުރަށް އެޑްކޮށްލަން ބޭނުންވާ
އެއްޗެއް. އަދި އޭގެފަހުން ޙަލީމް އެން.ސީ.އައި.ޓީ ފަރާތުން. ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު.
ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އިލްޔާސް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން ކުރެއްވި އެއް ސުވާލަކީ، ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯ ރިޓީ މަސައްކަތްތައް
ހިނގަމުންދަނީ ވަކި ޕްލޭނެއްގެ ދަށުންތޯއާ، ކޮބައިތޯ އެ ޕްލޭނުގެ ތަފުޞީލަކީ؟ އެކަހަލަ ސުވާލެއް ކަންނޭނގެ
ދެއްތޯ؟ އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތައް އަބަދުވެސް ހިނގަމުންދަނީ އެއިރެއް ގައި އޮންނަ ސަރުކާރަކުން
18

އެކުލަވާލާ ޕޮލިސީއެއް ނުވަތަ ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން. އެގޮތުން މި ހިނގަ އިދިޔަ 5 އަހަރަށް ވެސް ނެޝަނަލް ބްރޯޑް
ބޭންޑް ޕޮލިސީގެ ނަމުގައި ޕޮލިސީއެއް އެކުލަވާލެވި، އޭގެދަށުން ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހާސިލުކުރެވުނު.
މިސާލަކަށް މުޅި ރާއްޖެއަށް ތްރީ ޖީ ކަވަރޭޖު، ފޯޖީ ކަވަރޭޖު ވެސް މިހާރު ވާނީ ދެވިފަ. ދެން ދުނިޔެއަށް
ބަލާލިކަމުގައި ވިޔަސް ވަރަށް މަދު ޤައުމެއްގައި ކަންނޭނގެ އެ ޤައުމަކަށް އެއްކޮށް ފޯޖީގެ ޚިދުމަތް ދެވިފައި ވާ ނީ
ވެސް. ހަމަ ރާއްޖެއަކީ މިގޮތުން ފާހަގަކޮށްލެވޭ މަދު ޤައުމު ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޤައުމެއް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި ވެސް އެބަ ހުރި މިނިސްޓަރ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ވަރަށް މައްސަލަތަކާއި ގޮންޖެހުންތައް
ވެސް. ދެން ރާއްޖޭގެ އިންޓަ ރނެޓުގެ އަގަކީ އޭގެތެރެއިން އެއް މަ އްސަލަ. އެހެންނަމަވެސް، އަގު އެއްފަރާތުގައި
ބާއްވާފައި އެހެން ކަންތައްތައް ވެސް ހިމަނައިގެން ބަލާލައިފި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ދާއިރާއަ ކީ
ރަނގަޅަށް ހިނގާފައި އޮތް ދާއިރާއެއް ކަމަށް ދާދިފަހުން ސަރުކާރުން ނެރުއްވި ސެޕްގެ ހުޅުވާލުމުގައި ވެސް އެބަ
ވިދާޅުވޭ. މިދާއިރާ ވަރަށްބޮޑަށް ކުރިއަރާފައި އޮތް ކަމާއި ކަންތައްތަކެއް ޙާސިލުވެފައި ހުރިކަން. ދެން އެގޮތަށް
ދުނިޔޭގެ މުވާޞަލާތާ ބެހޭ ޖަމުޢިއްޔާ އައި.ޓީ.އީ އިން ކޮންމެ އަހަރަކު ނެރުއްވާނެ އައި.ސީ.ޓީ ޑިވެ ލޮޕްމަންޓު
އިންޑެކްސް ކިޔާ އިންޑެކްސެއް އިނގޭތޯ. މީގެ ވެސް މި ސަރަޙައްދަށް ބަލާލިކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން
މިއުޅެނީ އެންމެ ކުރީގަ އި. 5 ޕޮއިންޓުގައި. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ގާތްކުރާ ތަންތަން ވެސް މިއުޅެނީ ތިނެއް
ހިސާބުގައި. އެހެންވީމާ، އަގު އަދި ބޮޑު ކަމުގައިވިޔަސް ޖުމު ލަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މުވާޞަ ލާތަކީ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް
ހިނގާ ދާއިރާއެއް ކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ހުރި އެންމެބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ، ހަމަ
ބަޖެޓު ނުލިބުން އިނގޭތޯ. މީގެ ދިހަވަރަކަށް އަހަރު ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ގާތްގަނޑަކަށް 14 ،13
މިލިއަންގެ ބަޖެޓެއް އަހަރެއް ގެ މައްޗަށް އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، ފަހަކައަށް އައިސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް 2014
ވަނަ އަހަރު ހިސާބުން ފެށިގެން 5 މިލި އަން، 6 މިލިއަން އެހާކަންހާ ވަ ރުގައި މިއުޅެނީ. ދެން މި ހިނގާ އަހަރުގައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓަކީ 6.5 މިލިއަން. ދެން އަންނަ އަހަރަށް، މިއަހަރު އަންދާޒާކުރާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ލިބޭނީ މިއަށްވުރެ ވެސް ކުޑަ އަދަދެއް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އާމްދަނީއެއްގެ ގޮތުގައި އެބަ ހޯދައިދެން މިދިޔަ
އަހަރު ވެސް ދުއިސައްތަ ފަންސަވީސް މިލިއަން އިނގޭތޯ ރުފިޔާ އަޅުގަނޑުމެން އާމްދަނީއެއްގެ ގޮތުގައި އެބަ ހޯދަން
އަޅުގަނޑުމެން ނަގާ ފީތަކުން. ދެން ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ ން ދޭ ޚިދުމަތަށް ނަގާ ފީތަކަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ދައު ލަތުން
ލިބޭ އާމްދަނީގެ އިތުރުން ރެގި އުލޭޓަ ރީ އިދާރާއިން ހިންގަންށާއި އެއްކޮށް ވެ ސް ނަގާ ޚަރަދެއް. ދުނިޔޭގެ އެހެން
ޤައުމުތަކުގައި ވެސް ރެގިޔުލޭޓަރީ ޚަރަދުތައް މިހިނގަނީ މިގޮތަށް އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަވަށްޓެރި
ސަރަޙައްދަށް ބަލާލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ސްރީލަންކާ މިސާލަކަށް. އެ ޤައުމުގެ ރެގިޔުލޭޓަރީ އިދާރާ، ޓެލެކޮމް
ރެގިޔުލޭޓަ ރީ ކޮމިޝަނަކީ އެ ޤައުމުގެ އެންމެ މުއްސަނދި އިދާރާ އިނގޭތޯ. ހުރިހާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ އެން މެ
މުއްސަނދި އިދާރާ. އެމީހުން ގެ އަތުގައި ފައިސާ ގިނަވެގެން މިހާރު ފާހަގަ ކުރެވޭނެކަންނޭނގެ ކޮލަމްބޯއަށް
19

ވަޑައިގެންފިއްޔާ ލޮޓަސް ޓަވަރ ކިޔާ ވަރަށް ރީތި އުސް ޓަވަރެއް ހުންނާނެ ހަދާފަ. އެވެސް ރެގިޔުލޭޓަ ރީ
ކޮމިޝަނުން ހަދާފައި ހުރި ތަނެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިއުޅޭ އެއްޗަކީ، އެހެން
ޤައުމުތަކުގައި ރެގިޔުލޭޓަރީ އިދާ ރާއަކީ ވަރަށް ތަނަވަސް މަސައްކަތްކުރާނެ ވަޞީލަތްތައް ލިބޭ ތަނެކޭ. އެކަމަކު
އެއާއި ޚިލާފަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހަމަ ވަރަށް ޙާ ލުގައި އޮތްތަނެއް. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ ހަމަ ތި ބޭފުޅުންގެ
ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަޞީލަތްތައް ހޯދުމުގައި އެހީތެރިކަން ދެއްވުން. ދެން އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން
ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި މިހާރަށްވުރެ ޙާލަތު ހަމަ ރަނގަޅު ވާނެ ކަމަށް.
އެންސީ.އައި.ޓީގެ އައި.ޓީ މެނޭޖަރ އީ-ގަވަރމަންޓު ފްރޭމްވޯރކް އަޙްމަދު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އެން.ސީ.އައި.ޓީ ސައިޑުން ކުރައްވާފައި މިއޮންނަނީ ޓެކްނޮލޮޖީ ކުރިއަރުވާ
ކަންތައްތަކަށް، އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ މެއިން ރޯލަކަށް މިއިންނަނީ އީ-ގަވަ ރމަންޓު ނިޒާމު ކުރިއެރުމާއި ދެން
ޓެކްނޮލޮޖީގެ ސަޕޯޓު ދޭން. ދެން އެން.ސީ.އައި.ޓީއަކީ މިވީހާތަނަށް ހަމަ ސަރުކާރު ހުރިހާ އޮފީސްތަކަށް ވެސް
އައި.ޓީގެ ހަމަ ކޮންމެ ރިކުއެސްޓެއް އަޔަސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ފޯރުކޮށްދެން. ދެން އެން.ސީ.އައި.ޓީން މިދިޔަ
ފިފްޓީން ވަރަކަށް ޔިއަރސް ތެރޭގައި މިވަނީ ގަވަރމަންޓު ނެޓްވޯރކެއް ގާއިމުކޮށް، ނެޝަނަލް ޑޭޓާ ސެންޓަރެއް
ގާއިމުކޮށް އޭގެ ސަރވިސްތަކެއް ވެސް ދޭން ފައްޓާފަ. ދެން އޭގެއިތުރުން ހަމަ ސަރުކާރުގެ އެކި އޮފީސްތަކުން
ރިކުއެސްޓުކޮށްގެން އެބޭފުޅުންގެ އިންޓަރނަލް ޕްރޮސެސް އޮޓޮމޭޓުކުރުމަށް ޓަކައި 17 ވަރަކަށް ސިސްޓަމްސްތަކެއް
ސަރުކާރު އޮފީސްތަކަށް ހަމަ ހަދައިދީފައި މިވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ ފުލް އިކޮނޮމިކް
ސިސްޓަމަކަށް ދާން ދިމާވާ އެންމެބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ، އެން.ސީ.އައި.ޓީއަކީ ސަޕޯޓިވް އޯގަނައިޒޭޝަނެއް.
އަޅުގަނޑުމެން މިއުޅެނީ އެއްކަލަ އީ-ގަވަރމަންޓު ނިޒާމުގެ ދަށުން ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ރައްޔިތުންނަށް ފަސޭހަ ކޮށް
އޮންލައިންކޮށް ޚިދުމަތް ދޭ ކަމަށް ވަންޏާ އެބަޖެހޭ އެ އެޖެންސީ ސްޕެސިފިކް އެޕްލިކޭޝަންސް އެކޮޅުގެ ލީޑާ އެއްކޮށް
އަންނަން. ކުރީގައި އޮތް ސިސްޓަމް އޮޓޮމެޓިކް ސިސްޓަމަކަށް ބަދަލުކުރަންޏާ އެ އިންނަ ޕްރޮސެ ސް އިންޖިނިއަރިންގ
ލީގަލްކޮށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާއި، އެހު ރިހާ އެ އްޗަކާއި އެއްކޮށް މިއަންނަން ޖެހެނީ. އެއަށް ސަޕޯޓު ދޭ ލޭޔަރއެއް
އައި.ޓީ ލޭޔަރއަކީ. އެހެންވީމާ، މީގެކުރިން އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ ރެޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ސަ ރުކާރާ އި ހަމައަށް ދާން ކުޑަ
ގޮންޖެހުންތަކެއް ހުރޭ. އެއީ އައި.ޓީއަށް ވަކި ޚާއްޞަ މިނިސްޓްރީ އެއް ހެދިފައި ނެތުމާ އެއްކޮށް. ނަމަވެސް މި
ސަރުކާރުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްޕެޝަލް މިނިސް ޓަރ އެއް، މިނިސްޓްރީ އެއް ލިބި އެ އަޑު ކެބިނެޓާއި
ހަމައަށް ފޯރާ ކަމަށް ވާތީވެ، ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭން ތެރެއިން ވެސް އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަތިތަކަށް
ޙައްލު ގެންނާނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ރާވާފަ. ކޯޕަރަޓައިޒްކުރުމާއި، އެން.ސީ.އައި.ޓީ އޮފީހަށް ލިބުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެއްކަލަ އައި.ޓީގެ އަޑު ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގެ ތެރެއަށް ޔުޓިލައިޒުކުރެވޭނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް.
20

އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި އަޅުގަނޑުމެން ޕްލޭނުގެ ދަށުން އިތު ރު ކަންތައްތަކެއް ގެންނާނެ
އެން.ސީ.އައި.ޓީން. ޝުކުރިއްޔާ.
އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ އައި.ޓީ މެނޭޖަރ، އައި.ޓީ އިންފްރާސްޓްރަކް ޗަރ ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
السالم عليكم. ޙުސައިން އިނގޭތޯ. އާދެ! އީ-ގަވަރމަންޓު ނިޒާމު ފުޅާކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޙަލީމު ވިދާޅުވި
ގޮތަށް ދައުލަތު ގެ ކޮމްޕިއުޓަރ ވިއުގައެއް ގާއިމުކުރެވިފައި މިވަނީ. މާލޭގެ ހުރިހާ އިދާރާތައް ގުޅިފައި މިވަނީ. އެކަމަކު
އަތޮޅުތެރޭގެ ހުރިހާ އިދާރާތަކެއް އަދި އެއްކޮށް ގުޅައެއް ނު އެ އްލެވޭ. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރަތަމަ ޕްރޮޖެކްޓު
ފައްޓައިގެން ގޮއްސަ އަތޮޅުވެރިކަން ކުރާ ރަށުގައި ހުންނަ މައި އިދާ ރާއިން ފަށައިގެން މާލެއާ ހަމައަށް ޚިދުމަތްތައް
ދެވޭ. އޭތި އެކްސްޕޭންޑުކުރުމާއި ދެން ހުރި އިދާރާތައް ގުޅުމާއި، އެ އިދާރާތަކު ގެ އެހީއާ އެ އްކޮށް އެބައިވެސް މިހާރު
ބައްޓަންކުރެވިގެން އެބޭފުޅުންގެ އެހީއާ އެއްކޮށް އެބައި ވަކިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއަށް ގެނެސްގެން
ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ބަލަމުން އެބަ ގެންދެވޭ. ދެން ލޯކަލް ކައުންސިލުގެ އިދާރާއާއި އެއްކޮށް އީ-ގަވަ ރމަންޓު
ތެރެއަށް ވަދެގެން މިއަންނަނީ ކައުންސިލު މެނޭޖުމަންޓު ސިސްޓަމާއި މިކަހަލަ އިތުރު ސިސްޓަމުތައް އިނގޭތޯ.
އައިސްގެން އީ-ގަވަ ރމަންޓު ނިޒާމު ބޮޑަށް ފުޅާވެގެންދާނެ ކަމަށް، އެ ސުވާލަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާ ހީމް ޝަރީފަށް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ވަޒީރު އަދި ޓީމު. އަޅުގަނޑުގެ ތިން ސުވާލެއް އޮތީ. ފުރަތަމަ
ސުވާލަކީ، ބޯޑަރ ކޮންޓްރޯލް ސިސްޓަމުގެ ވާހަކަ. މި ހިނގާގޮތެއް ނުވަތަ މިހާރު ތި ބޭފުޅުންގެ އެހީއާ އެއްކޮށް
ކުރިއަށްދާ ގޮތެއް ކުޑަކޮށް ތަފުޞީލުކޮށްދެއްވަފާނަންތޯ ރައްޔިތުންނަށް؟ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ކަންބޮޑުވާކަމެއް
ޚާއްޞަކޮށް ބޭރުމީހުން އެތެރެވުމާއި ގުޅޭގޮތުން މި އުފެދިފައި އޮތް ނުތަނަވަސްކަން. މި ކަމަކީ ރައްޔިތުން ވަރަށް
ކަންބޮޑުވާކަމެއް. ދެން އަނެއްކަމަކީ މި އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ބައިވެރިވުން އޮންނަ ބި ލަކަށްވާތީވެ، ބޯހިޔާވަހިކަން އު ޅޭ
ފަރާތްތައް ނުވަތަ ކައުންސިލުތައް މެދުވެރިކޮށް އޮޅުންފިލުވަމުންގެންދާ ޕްރޮގު ރާމާ ބެހޭ ގޮތުން ހައުސިންގ ނީޑް
އެސެސްމެންޓާ ބެހޭ ގޮތުން. އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ތި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްޔިތުންނަށް ދެއްވޭނެ ،
ދެއްވުން އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އެދެން. އަނެއް ކަމަކީ އައިލެންޑް ޑޮޓް ކޮމްގައި ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށްގިނަ ރައްޔިތުން
އުއްމީދުކޮށްގެން ތިބީ ވަރަށް އުފާވެރި ޚަބަރެ އް. އެ ޕްރޮޖެކްޓު ނުވަތަ ޕްރޮގުރާމު ކިހިނެއްތޯ ދަނީއާ، އެ ދާގޮތާ މެދު.
21

ދެން މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ އަދި ކައުންސިލުތަކަށް އެކަމުގެ ސަބަބުން ކޮށްދެވޭނީ ކޮންކަހަލަ
އެހީތެރިކަމެއްތޯ ފޯރުކޮށްދެވޭނީ؟ އެއާ ބެހޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދެއްވުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތެއް އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ، ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެން ބަރު އިބްރާ ހީމް ޝަރީފް އިނގޭތޯ. ބޯޑަރ ކޮންޓްރޯލު
ނިޒާމަކީ ސީދާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ މެންޑޭޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ނުވިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނެޝަނަލް
ޑޭޓާ ސެންޓަރއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބެލުމުގެދަށުން ހިނގާ ތަނަކަށްވާތީ، އެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑުމެން ބެލީ
މިދެންނެވިހެން މި ސަރުކާރު ފުރަތަމަ އައިއިރު އެ ރައްޔިތުންނާއި އަދި ސަރުކާރު ވެސް ވަރަށްބޮޑެ ތި
ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ހު ރި ކަމަކަށްވާތީ، އެއަށް ޙައްލެއް ހޯދުމަށް ޓަކައި. މިދެންނެވިހެން މިވަގުތު އިމިގްރޭޝަން
ޑިޕާރޓްމަންޓަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސްގެ މެންޑޭޓުގެ ދަށުގައި ހިމެނޭ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން
ފުރަތަމަ ސަރުކާރާއި ޙަވާ ލުވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ، އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާރ ޓަމަންޓާއި އެން.ސީ.އައި.ޓީއާ
ވެސް ވަރަށްބޮޑު ފުށުއެރުންތަކެއް، ގުޅިގެން މަސައްކަތް ނުކުރުމުގެ ވިސްނުންތަކެއް ހު ރީ. ހަމަ އެގޮތަށް އެ
ބަލަދުވެރި މިނިސްޓްރީތަކާއެކު ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަނީ ރައީސް އިބްރާހީމް
މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އިދާރާތަކެއް ވެ ސް ވަރަށްބޮޑަށް ގުޅިގެން އެއްބަޔަކު އަނެއްބަޔަކަށް
އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީގެން ކު ރިއަށްގެންދާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އޭގެ ނަތީޖާއެއް ގޮތުން މިދެންނެވި ހެން
މިހާރު ހުރި ޕައިސިސް، އެމެރިކާ އިން ފޯރުކޮށްދީފައި ވާ ބޯޑަރ ކޮންޓްރޯލު ނިޒާމު އެހާ އަވަހަށް ގާއިމުވެގެންދިޔައީ.
ދެން ދިޔުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިދެންނެވީ ސީދާ ބެލުމުގެ ދަށު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސީދާ މެންޑޭޓުގައި ނުހިމެނޭކަމެއް
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މިވަގުތު އަނެއްކާވެސް ހުރި ގޮންޖެހުންތަކެއް، ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ފާހަގަކުރެއްވީ
ބޭރުގެ ގިނަ އަދަދެއްގެ އިލް ލީގަލް މީހުން ރާއްޖޭގައި، އެކަމަށް ޙައްލު ހޯދުމަށް ޓަކައި އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީން
ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި އޭރު ހެދިފައި ހުރި އެކްސްޕެޓް ކިޔާ
އެޕްލިކޭޝަން، އެއީ މީގެ އަހަރުތަކެއް ކުރިން ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގައި ހެދިފައި ހުރި ވަރަށް ބޭސިކް ސޮފްޓުވެއަރ
އެއް ކަން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކު ރަން އެކަމަށް އެންމެ އެކަށީގެންނުވާ. އަދި އެ ސޮފްޓުވެއަރ އޭރު ހެދިފައި ހުރި
މިންވަރުން ވެސް އޭރު ތިއްބެވި އިސް ބޭބޭފުޅުން ނިންމެވީ އެ ސޮފްޓުވެއަރ އެއްކިބާކޮށްފައި ބާއްވާފައި އެބޭފުޅުން
ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަކަށް ކަންކަންކުރަން. އެހެންވީމާ، ކިތަންމެ ރަނގަޅު ސިސްޓަމެއް އޮތްކަމުގައި ވީނަމަވެސް،
22

ރަނގަޅަށް އެ ބޭނުންނުކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އޭ ގެ މަންފާއެއް ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރަކަށް ނުލިބޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު
މިއަދު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އިލްތިމާސަކީ އެއީ ކޮންމެ، ޚާއްޞަކޮށް އޮޓޮމޭޓުކު ރާ ޕްރޮސެސްތަކެއް
ވެއްޖެއްޔާ އެ ސިސްޓަމުތައް ފުރިހަމައަށް ބޭނުންކުރުން. މިސަރުކާ ރު އައުމަށްފަހު އެކްސްޕެޓް ސިސްޓަމަށް
ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ މަސައްކަތް އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓް ރީއާ އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެން.ސީ.އައި.ޓީގެ ފަރާތު ން
ވެސް އެބަކުރަން. އަދި ރާއްޖޭގެ ބޯޑަރ މިހާރަށްވުރެ އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި ބައެއް ހުރި
އޮޕްޝަންސްތަކެއް ބައްލަވަމުން ގެންދަވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައިވޭ އިމިގްރޭޝަނުން ވެސް އަދި އިކޮނޮމިކް
މިނިސްޓްރީ އާއި ޑިފެންސްގެ ބޭފުޅުންގެ ބެއްލެވުމުގެ ދަ ށުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާއަކީ މިދެންނެވިހެން އެ
ރައްކާތެރިކަމާ އެއްކޮށް އެ ބެލެހެއްޓުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ނެޝަނަލް ޑޭޓާ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނަން.
އޭގެއިތުރުން ހަމަ މި ސަރުކާރުގެ ވަރަށް މުހިންމު ވަޢުދެއް ފްލެޓުތައް، ޙަޤީޤަތުގައި މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ވަ ރަށްގިނަ
ރައްޔިތުންތަކެއް ދިގު ކިޔު ގައި ޖެހި އެތާ ތަޅާފޮޅައި، މާރާމާރީ ހިންގާ، ވަރަށްބޮޑެތި އުނދަގޫ ދަތިތަކަކާއި ތަހައްމަލު
ކުރަންޖެހުނު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އުފާކުރަނީ މިދިޔަ، އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި ހައުސިންގ
އެޕްލިކޭޝަނެއް ހެދުމަށްފަހު ވެސް ވަރަށް އޮމާންކޮށް ދިޔަކަން ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ހަމަ ދުނިޔޭގެ
ތަންތާނގައި މިއީ ވަރަށް ހަރުދަނާކޮށް ވަރަށްރަނގަޅަށް ބެލިގެން ދިރާސާކުރެވިގެން ހެދެންޖެހޭ އެޕް ލިކޭޝަނެއް.
އެންމެފަހަށް އަޅުގަނޑާއި ހައުސިންގ މިނިސްޓަރާ ދިމާވި ދުވަހު ވިދާޅުވި އެބޭފުޅުން ސިންގަޕޫރަށް ވަޑައިގެން އަދި
ސިންގަޕޫރުގައި ވެސް މި ކަން ކުރާގޮތު ގެ މަޢުލޫމާތު. އެއަށް ބޭނުންވާ އިތު ރު ޑީއޯޕްރަން ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް މި ހާރު
ވެސް ކުރިއަށް އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ދޭނަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރި ހަމަ
އެއްބާރުލުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑިވެލޮޕިންގ ޓީމުގެ ފަރާތުން. ރައްޔިތުންގެ އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް ނުވާ، ފްލެޓުތައް
ލިބެނީ އެ ޙައްޤު ފަރާތަށްކަން ކަށަވަރުކޮށްދެވިގެން ދެފުށް ފެންނަގޮތަށް އެއަށް އެއްވެސްކަހަލަ ރައްޔިތުންގެ
ޝަކުވާއެއް ވަސް ވާހެއް، ވަހުމެއް ނެތްގޮތަށް އެކަންކަން ދި ޔުމަކީ އަޅުގަނޑު އެދޭގޮތް. އެއަށް ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ
އެއްބާރުލުން އަޅުގަނޑުމެން ދޭނަން. ދެން ހަމަ ތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން ޚާއްޞަކޮށް ކެލާ އަކީ ވެސް ހަމަ ޓޫރިޒަމަށް
ވަރަށްބޮޑު ސްކޯޕެއް ވަރަށްބޮޑު ޕޮޝިންގއެއް އޮތް ރަށެއްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުވެސް
މަސައްކަތްކުރަން، އަދި ކެލާ ކައުންސިލުން ވެސް އަޅު ގަނޑުމެންނަށް ވަރަށްބޮޑު އެހީތެރިކަމެއް އެބަ ލިބޭ.
އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ވީހާ އަވަހަކަށް ކެލާގެ ވެސް ހަމަ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް އެއްކޮށް މިހާރު ހެދެމުންދާ ގެސްޓު
ހައުސްތައް އެ އޮކިއުޕެންސީ މިހާރަށްވު ރެ ރަނގަޅުވާނެ ގޮތަކަށް އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކުރަން މި ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަމުން މިދަނީ ، ހަނިމާދޫ އެއަރޕޯޓަކީ އަދި ޙަޤީޤީ މާނައިގަ އި
އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓަކަށް ވެގެންދާއިރު އަދި ރާއްޖޭގެ ޓުއަރިޒަމް ހއ އާއި ހދ އިތުރަށް ފުޅާވެގެންދާއިރު،
މިދެންނެވިހެން ރަށު ފަތުރުވެރިކަން، ގެސް ޓު ހައުސް ޓު އަރިޒަމް އިތުރަށް ފުޅާވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މި ވެބްސައިޓް
23

ފުރިހަމަވެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އުއްމީދަކީ މުސްތަޤުބަލު ގައި ރާއްޖެއިން ބައިވެރިވާ އެކި އެކި ޓްރެވަ ލް
އެގްޒިބިޝަންސްތަކުގެ ފެއަރތަކުގެ މި ވެބްސައިޓު ޕްރޮމޯޓުކޮށް ވާދަވެރިކަމާއެކު، ރާއްޖޭގެ އެ އް ރަށް އަނެއް ރަށް
ބިނާކުރަނިވި ގޮތެއްގައި ވާދަވެރިކަން އައިސްގެން، މިސާލަކަށް އެންމެ ރީތި ބީޗެއް އެއީ ކެލާ ކަމަށް ވަންޏާ ކެލާ
އެގޮތަށް ޕްރޮމޯޓުވެގެން އެ ދިމާ އަށް މީހުން ދިއުން. ސްނޯކެލިންގ އުކުޅަސް ކަމަށް ވަންޏާ އެގޮތަށް ވެގެން ދިއުން.
އެ ވާދަވެރިކަން ވެސް މީގެ ތެރެއިން އުފެއްދުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަމެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ
އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަދި އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން ދަންނަވާލަން، މި ކޮމިޓީގައި ތިއްބެވި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިތަނުން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމި ޓީ މި ތަމްސީލު ކުރަނީ ހަމަ މި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ ދާ އިރާއާ ގުޅޭ ސުވާލެއް އަޅުގަނޑަށް ރަނ ގަޅީ މިއަދުގެ
ބައްދަލުވުމުގައި ހިމަނާ ނުލެއްވިއްޔާ. އެއީ އެހެން މެންބަރުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ނެތުމާއެއްކޮށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. މިވަގުތު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޮނަދޫ ދާއިރާ ގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ސި ރާޖު.
ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤަ އްރިރު. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. ދެން ވަރަށް އުފާވެރި ޚަބަރުތަކެއް މި ބައްދަލުވުމުގައި
ދެއްވައިފި. އެގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ފާހަގަކު ރެވޭ ނޭޝަނަލް ޕޭމަންޓު ގޭޓުވޭއެއް އެމް.އެމް.އޭއާ ގުޅިގެން
ތަޢާރުފުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާތާ. އެ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުން ޖެހިފައވާ ކަމެއް ރަނގަޅު
ޕޭމަންޓު ގޭޓުވޭ ނިޒާމެއް ލިބުން އެއީ. އަޅުގަނޑު އެކަމާ ގު ޅޭގޮތުން ސުވާލެއް ކުރަން ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އޭގެ
ތަފުޞީލުތަކެއް މިހާރު ދެއްވައިފި. ދެން އެއާއެކީގައި އަދި ވަރަށް ހަމަ ހިތްހަމަޖެހޭ އިތުރު ޚަބަރެއް މިނިސްޓަރ
ދެއްވި. ބްރޯޑް ބޭންޑުގެ ޕޮ ލިސީއެއް ތަޢާރުފުކުރާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ވަރަށް ބޮޑަށް
ކަންބޮޑުވުން އަންނަ ކަމެއް މި އަގާއި ސްޕީޑާ އަދި އަގަށް ވުރެ ވެސް ބޮޑަށް މި ވަރަށް ބޮޑު އަގެއް ޕޭކުރާއިރުގައި
ސްޕީޑް ނުލިބޭ މައްސަލަ. މަސް ނިމޭއިރުގައި މި ލިބޭ ފެއަ ރ ޔޫސޭޖް ޕޮލިސީގައި ލިބޭ ސްޕީޑްތަކުގެ ވެސް ވަރަށް
ބޮޑަށް ދަށްވެގެންދާ ޝަކުވާ ވަރަށް ބޮޑަށް އާދޭ. ހަމަ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭ، އިތުރަށް ބޫސްޓު
ކޮށްގެން ނޫން ގޮތަކަށް މިހާރު މިއިން ގޮތުން ވެއްޖިއް ޔާ. ދެން މިނިސްޓަރު ފާހަގަކުރެއްވި ބްރޯޑް ބޭންޑު
ޕޮލިސީއަކާއެކީގައި މިނިމަމް ސްޕީޑުތަކެއް ކަނޑައެޅިގެންދާނެ ކަމަށް އަދި ޓޮޕްއަޕް ޑޭޓާ އަންނަ މަހަށް އެ
24

ލިބިގެންދާނެ ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރެވިގެންދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ސުވާލަކީ، މި ޕޮލިސީ ހެދިގެންދާއިރުގައި މިނިމަމް
ސްޕީޑެއް ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުން މިހި ރީ ކޮން ސް ޕީޑެއްތޯ ބެހެއްޓުމަށް؟ އެއީ މިހާ ރު ހަމަ ގައިމު ވެސް
ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭ އެ ކިތަންމެ ބޮޑު އަގެއް ދިނަސް. ހަމަ 2000 ރުފިޔާ ގެ ޕެކޭޖެއް ނެގިޔަސް ހަމަ މަހު ފަހުކޮޅަށް
ދިޔައިމަ އިތުރަށް އަދި ހަމަ ބޫސްޓު ކޮށްގެން ނޫން ގޮތަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭ. އެއްވެސް ވަރަކަށް ބޭނުމެއް
ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، މިނިމަމް ސްޕީޑެއްގެ ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުން މިހިރީ ކޮން ސްޕީޑެއްތޯއޭ ކަނޑައަޅާނީ
މި ޕޮލިސީ ގާއިމުކު ރެވިގެން ދާއިރު ގައި؟ ދެން އަޅުގަނޑުގެ ދެން އިތު ރު ސުވާލަކީ، އެއްވެސްވަރަކަށް
ވިސްނުންފުޅުގައި އެބަހުރިތޯ އިތުރު އޮޕަ ރޭޓަރސްއަށް ޖާގަ ދިނުމުގެ؟ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ ވަރަށް ކުރިން ހަމަ
ދިރާގު އެކަނި އޮތް އިރުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް މާކެޓު ކޮންޓްރޯލުކޮށްގެން ގެންގުޅުނު މަންޒަރު. ވަތަނިއްޔާ އޭރުގައި،
ދެން އުރީދޫ އައުމާއެކުގަ އި ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ ލުއިތަކެއް ލިބިގެންދިޔަ ރައްޔިތުންނަށް. އިތުރު ފުރުޞަތުތަކެއް
ހުޅުވާލުމުގެ ވިސްނުން އެބަހުރިތޯ؟ ދެން ހުރިނަމަ އެއީ ކޮންކޮން، އެ ކަމަށް ހުރި ދަތިތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ ނޫނީ
ކޮބައިތޯ އޭގެ ވިސްނުމަކީ؟ އެ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! މިނސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މޫސާ ސިރާޖު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ ވަރަށް
ތަފުޞީލުކޮށް އަޅުގަނޑާ ދިމާވި ފަހަރެއްގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ އެއްކޮށް މި މަޝްވަރާ ވެސް ކުރެވުނު. އެ
ކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރު އަދާކުރަން އިނގޭ ތޯ. ތި ފާހަގަކުރެއްވީ ވަރަށް މު ހިންމު ނުކުތާތަކެއް.
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެބަ އިނގޭ ރާއްޖޭގެ މި ޓެ ލެކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ދާއިރާ ކުރިއަރަމުން
އައި ގޮތާއި އަދި ދިރާގު އެންމެ ކުންފުންޏެއް ގޮތުގައި އޮތް އިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވަމުން އައި ކަންތައްތައް.
ދެން އަޅުގަނޑުމެން އުފާކުރަނީ އަދި މިހުރި މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ ދެއްކި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ރާއްޖޭގެ ތަ ރައްޤީއާއި
ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީގެ ތަރައްޤީއަށް ހަމަ މުހިންމު ބައިވެރި އެއް މިދެންނެވި ކުންފުނިތަކަކީ. އެއީ ދިރާގު ކަމަށްވީ
ކަމުގައި ވީނަ ވެސް އަދި އުރީދޫ ކަމުގައި ވި ނަމަވެސް އަދި އާރް.އޯ.އެލް ކަމު ގައި ވީނަމަވެސް. އެންމެ ސަބްމެރިން
ކޭބަލަކުން ރާއްޖެ، އެއް ކޭބަ ލުން ދެ ކޭބަލުން މިވަނީ ގު ޅުވާލެވިފަ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކާ ޚިލާފަށް ހަމަ
ރާއްޖޭގެ މޮބައިލް ޕެނެޓްރޭޝަން ހަމަ މިވަނީ ހުރިހާ ހިސާބަކަ ށް 100% ކަ ވަރޭޖު، އެ ކަންކަން ހަމަ އައި.ޓީ.އީއި ން
ވެސް އެބަ ފާހަގަކުރޭ. އެންމެ ފަހުގެ ޓެ ކްނޮލޮޖީ ތަޢާރުފުކުރާ އެއް ޤައުމަކީ ވެސް ރާއްޖެ. އެހެންވީމާ، ބައިވަރު
25

ރަނގަޅު ކަންކަން ވެސް އެބަ ކުރާކަން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ
ހައިސިއްޔަތުން، ވިޔަފާރިވެރިންގެ ހައިސިއްޔަތުން، ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ކަންކަމުގައި ތިބި ބޭބޭފުޅުންގެ
ހައިސިއްޔަތުން، ދުނިޔެއަށް މިއަންނަ ބަދަލާ އެއްކޮށް އިންޓަ ރނެޓްގެ ރިވޮލިއުޝަނާ އެއްކޮށް އަންނަންޖެހޭ ބޮޑެތި
ބަދަލުތަކެއް މިދެންނެވި ކުންފުނިތަކަށް ވެސް އެބަހުރި. އޭގެ ތެރޭގައި އެއް ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ އަގުގެ
ވާހަކަ. އަނެއް ވާހަކައަ ކީ ދެވޭ ޚިދުމަތާއި ފެންވަރުގެ ވާހަކަ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން މި ދެންނެވިހެން
ބްރޯޑް ބޭންޑު ޕޮލިސީއާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތެއް އަޅުގަނޑު ނިމުމަށްފަހު
އަރުވާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެ ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ބައެއް ކަންކަން ނުދާ
ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިނިވަން ހުޅުވާލެވިފައިވާ ވިޔަފާރިއަށް އަބަދުވެސް ވަކާލާތުކުރާ ބައެއް. އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއް ޕާޓީ ނޫނީ ދެ ޕާޓީ ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ދާއިރާގައި، 3 ކުންފުންޏަކަށް ލައިސަންސް ދީފައި
މިހާރު ވެސް އެބަވޭ. އާރް.އޯ.އެލް، ދިވެހި ކުންފުންޏެއް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއް ގައި ކޮމްޕީޓު ނުކުރެވޭ ކަމުގައ
ވީނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ފަހުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވޭ އެ ބޭފުޅުން ވެސް އިތު ރު ޕާޓީތަކަކާ ގުޅިގެން
އަދި މިހާރަށް ވުރެ ވިޔަފާރި ފުޅާކުރުމު ގެ، އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަރުޙަބާ ކިޔާނަން. އަދި އެ ކަމަށް ދޭން އޮތް
އެހީތެރިކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފޯ ރުކޮށްދޭނަން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން. މީގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން
ފާހަގަކޮށްފައިވާނެ ސަރުކާރުގެ، ރައީސް އިބްރާ ހީމް މުޙައްމަދު ސާލިޙްގެ ވިސްނުންފުޅަކީ، އިތުރު ކޮމްޕެޓިޝަން،
ވާދަވެރިކަން އިތުރަށް ގެނެސްގެން ރައްޔިތުންނަށް މި ލުއިފަސޭހަ ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ސަރުކާރުން ނުކުރާނެ ކަމެއް
ނޫން. އެ ފުރުޞަތު އޮންނާނީ ހުޅުވާލެވިފަ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި ސަރުކާރުން މިހާރު ޕްލޭންކުރެވިފައި ހުރި
ބޮޑެތި މެގަ ޕްރޮޖެކްޓު ތަކަށް ބަލާ ކަމަށް ވަންޏާ، މާލެ ޕޯޓު ގުޅީފަޅަށް ބަދަލުކުރުމާއި، މާލެ އާއި ވިލިމާލެ އާއި،
ގުޅިފަޅާއި ތިލަފުށްޓާއެކު ބްރިޖަކުން ގުޅުވާލުމާ، މި ސަރަޙައްދު އެކަނި ބެލި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް މިއީ އިޤްތިޞާދީ
ބޮޑެތި ބައްރެއްގެ ގޮތުގައި، އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަން ދާއިރާގެ ވިޔަފާރި ފައްޓަވާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް
ހަމަ ބޮޑެތި ޕޮޓެންޝަލް. ގިނަ ރިސޯޓުތަކެއް ވުޖޫދަށް އައުމާ، އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު މިއަންނަނީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ފުޅާވަމުން. އަދި އަންނަ މި އަހަރު ނިމި އަންނަ އަހަ ރާ އެއްކޮށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފުޅާވެގެންދާނެ. އެހެންވިމާ،
މިދެންނެވިހެން އެ ވިޔަފާރި އަށް އިތުރު ފަރާތްތަކެއް ގެ ޝަ އުޤުވެރިކަން ހުރި ކަމަށް ވަންޏާ އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން
މަގު ފަހިކުރާނަން އިނގޭތޯ. އޭގެ އިތުރުން ވެސް ރާ އްޖެއަށް އިތުރު ސަބްމެރިން ކޭބަލް ގެނައުމަށް ޓަކައި މިވަގުތު
ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕްރޮޕޯސަލްތަކެއް ލިބިފައި އެބަވޭ. އެހެންވީމާ، އިކޮނޮމިކް ކައުންސިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެކަމުގެ މަޝްވަރާކުރާނަން. އޭގެ ބޭނުމަކީ، މިދެންނެވިހެން ޝޯޓް ޓާރމްއާ އި މީޑިއަމް ޓާމް، އަދި ލޯންގް ޓާމްގަ އި
ވެސް އަގު ހެޔޮކޮށް މިހާރަށް ވުރެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރެވި ޚިދުމަތްތަކެއް ދެވޭނެ ގޮތަކީ މިދެންނެވި ކަނެކްޓްޓިވިޓީ
ވެސް އިތުރު ވެގެން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ވެސް ހަމަ ކުރިއަށްދާކަން
26

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމާއެކު، އަޅުގަނޑު ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު
އަރުވާ ލަން ބްރޯޑް ބޭންޑް ޕޮލިސީއާ ބެހޭ ގޮތުން އިތުރަށް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޮރ ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ އަފްޟަލް އިބްރާހީމް
ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` މިހާރު ބްރޯޑް ބޭންޑު ޕޮލިސީގެ މަސައް ކަތް ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އޮފީހާ ޙަވާލު ވި
ހިސާބުން ފަށާފަ. އޮފީހާ ހަވާލުވީ ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ފަށާފަ. ދެން މީގެތެރޭ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އީ.ޔޫ
އަދި ދުނިޔޭގެ އެންމެ ކުރި އަރާފައި ހުރި ޤައުމުތަކުގައި މި ޕޮލިސީތައް ގާއިމުކުރެވިފައި ހުރި ގޮތާއި، މި ކަންކަން
ކުރާ ގޮތުގެ އެސެސްމެންޓެއް ހަދަމުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިދަނީ. އެހެންކަމުން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބް ރޯޑް
ބޭންޑު ޕޮލިސީ އެކުލަވާލާއިރު، އެއާ ވިދިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ހަމަ އިތުރު އެކިއެކި އެހެނިހެން ޕޮލިސީތައް
ވެސް އެކުލަވާލަން. މިސާލަކަށް ބުނާ ކަމަށް ވަނިއްޔާމު ކްރިޓިކަލް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޕޮލިސީ، މިހެން ގޮ ސް
ކޮމްޕިއުޓަރ ޔޫސްޑް ޕޮ ލިސީ، ދެން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިކޭޝަން ޕޮލިސީ، މިހެން ގޮސް އަދި މިނޫން ވެސް
އެހެނިހެން ޕޮލިސީތައް އެބަޖެހޭ އެކުލަވާލަން. ދެން އެހެންކަ މުން، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އީ.ޔޫގެ އެ ޕޮލިސީތަކަކީ
ބެންޗުމާރކެއް ކަމަށް ބަލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެ މަސައްކަތް ކު ރިއަށް މިދަނީ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ވިދާޅެލައްވައިފި ބް ރޯޑް ބޭންޑު ގޮތުގަ އި ޑިފައިންކުރާ އެ މިނިމަމް ސްޕީޑަކީ ކިހާވަރެއްތޯ ދެއްތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑު
ބުނެލާނީ، ޔޫރަޕިއަން ޔުނިއަންގައި އެކަން މިއިންނަނީ 30 އެމް.ބީ.ޕީ.އެސްގެ ގޮތުގައި ޑިފައިން ކުރެވިފަ. އެއީ 30
އެމް.ބީ.ޕީ.އެސްއަކީ ބްރޯޑް ބޭންޑު ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން މިއިންނަނި އޭތި ޑިފައިންކޮށްފައި އިނގޭތޯ. އެހެންކަމުން،
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އެއާ ގާތްކުރާ އަދަދެއް، ނޫނީ ފަހަރެއްގަ އި އެއާ އެއްވަރު ނޫނީ ގާތްކުރާ އަދަދެއް ހަމަ
ޑިފައިންކުރުމުގެ މަޝްވަރާތައް މި ހާރު މި ދަނީ ކުރިއަށް ގެންދަމުން އިނގޭތޯ. ދެން އަދި، ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން :
އާދެ! ޝުކު ރިއްޔާ މުޤައް ރިރު އަދި މަރުޙަބާ މިނިސްޓަ ރު އަދި މިނިސްޓަރުގެ ޓީމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ
ގާތްގަނޑަކަށް ގަޑިއެއްހާއި ރު ވަންދެން އެހެން ކޮމީޓީއެއްގަ އި މަސައްކަތްކު ރީމަ ފުރަތަމަ ބައި ވަރަށް ބޮޑުތަން
މިސްވެފައި މިއޮތީ ވެސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ދެތިން ސު ވާލެއް އެބައޮތް. ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ކަސްޓަމަރުންގެ
27

ރައްކާތެރިކަމާއި، އިންޓަރނެޓު ބޭނުންކުރައްވާ ކަސްޓަމަރުން ނޫނީ ދިރާގު އަދި އުރީދޫ ކަސްޓަމަރުން ވިޔަސް،
ކަސްޓަމަރުންގެ ރައްކާތެރި ކަމަށް ކިހާ ވަރެއްގެ އަހައްމި އްޔަ ތު ކަމެއް ދެއްވަންތޯއޭ؟ އަދި އެ ކަމަށް ކުރައްވަމުން
ގެންދާ މަސައްކަތަކީ ކޮބައިތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
3 ސުވާލު އޮވެއްޖިއްޔާ 3 ސުވާލު އެއްފަ ހަރާ ވެސް ކޮށްލެވޭނެ އިނގޭތޯ.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން :
އެންމެ ފުރަތަމަ ސުވާލު އަދި އެއްފަހަރު ރިޕީޓުކޮށްލާނަން. ކަސްޓަމަރުންގެ ޕްރޮޓެކްޝަން ނޫނިއްޔާ ރައްކާތެރި
ކަމަށް ކުރައްވަމުން ގެންދާ މަސައްކަތަކީ ކޮބައިތޯ މިނިސްޓް ރީން؟ އެއީ މީގެކުރީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރި
ތަފާތު ހާދިސާތައް ދިމާވެފައި އިންޓަރނެޓް ބޭނުންކުރަ މުންގެންދާއިރު. ނޫނީ ދިރާގާއި އަދި ބޭނުންކުރާ
ކަސްޓަމަރުންނަށް ވެސް ތަފާތު ދަތިތައް ކުރިމަތިވެފައި މައް ސަލަތައް. ދެން ދެވަނަ ސުވާލަ ކީ، ހަންޑްރެޑް ޕަސެންޓް
މޮބައިލް ކަނެކްޓޭޝަން މުޅި ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ކަމަށް ތި ބޭފުޅުން އެބަ ގަބޫލުކުރައް ވާ. އެއީ ކޮން އޭންގަ ލަކަށް
ބަލާފައިތޯ މުޅި ރާއްޖޭގެ މޯބައި ލް ޚިދުމަތް ލިބޭ ކަމަށް ތި ބޭފުޅުން މި ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ ހަމައެކަނި މީހުން
ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކަށްތޯ، ނޫނީ ރިސޯޓު ހިމެނޭ ގޮތަށްތޯ؟ ނޫނީ ރާއްޖޭގައި ހިމެނޭ 1190 ރަށަށް ވެސް މޯބައިލް
ޚިދުމަތް ލިބޭނެ ގޮތެއް، ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށަކީ އެކިފަހަރު މަތިން ޑިވެލޮޕްވަމުން އަންނަ ރަށްތައް. އެހެންވީމާ، ކޮން
މިންގަނޑަކަށް ބަލާފައިތޯ މި ހަންޑްރެޑް ޕަސެންޓު މޯބައިލް ޚިދުމަތް ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ކަމަށް ތި ބޭފުޅުން ތި
ވިދާޅުވަނީ؟ ދެން އަނެއް ސުވާލަކީ، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް މި ބޭނުންވާ ކޮމިއުނިކޭޝަން ޚިދުމަތްތައް މި ދެނީ
ހަމަ ކޮމިއުނިކޭޝަން މިނިސްޓްރީންތޯ ނޫނީ އެން.ސީ.އައި.ޓީ މެދުވެރިކޮށްތޯ؟ ނޫނީ ހަމަ ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯ ރިޓީ
އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް މެދުވެރިކޮށްތޯ މިނިވަން ހުރިހާ މުއަ އްސަސާތަކަށް ޚިދުމަތް މި ދެނީ؟ އެ ސުވާލު އަސްލު
ކޮށްލަން މި ޖެހުނީ ސިވިލް ސަރވިސްއަކީ އަޅުގަނޑުމެން، ދައުލަތެއް އުފެއްދުމަށް މި ބޭނުންކުރާ ނޫނީ ހުރިހާ
މަސައްކަތެއް ކުރާ ބަޔަކީ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުން. ދެން ސިވިލް ސަރވިސްގެ މަސައްކަތް މިދާ މިންގަނޑު
ނޫނީ މުވައްޒަފުންނަށް، ކުރިން އެހެން މެންބަރަކު ކުރެއްވި ސުވާލަކާ ގުޅިގެން. އެ އީ 32 ހާސް ޕީ. ސީ
ބޭނުންކުރައްވާއިރުގައި އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތް މޮނިޓަރ ކުރެވޭނެ މިންގަނޑެއް އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި ނެތީ އެއީ
މިނިސްޓްރީގެ ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ނުވާތީތޯ؟ ނޫނީ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް މި ބޭނުންވާ ކޮމި އުނިކޭޝަން
ޚިދުމަތްތައް މިދެނީ އެހެން ބަޔަކު މެދުވެރިވެގެންތޯ؟ އެއީ. ޝުކުރިއްޔާ.
28

ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު. މިނިސްޓަރު ދެންމެ އެންމެ ފަހުގެ ސުވާ ލަކަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
މިނިސްޓަރ ކުރިން ޖަވާބެއް ދެއްވައިފި. އެއީ ސިވިލް ސަރވިސްއިން ބަލަހައް ޓަވާ ކަމެކޭ. ސިވިލް ސަރވިސްއިންނޭ
އެކަން ކުރައްވަނީ. އެ ބޭފުޅުންނަށް އެކަން ޙަވާލު ވެފައި ރަސްމީކޮށް އޮތް ކަމަކަށް ނުވާތީވެ. ދެން އިތުރު އެއްޗެއް
ބޭނުންފުޅިއްޔާ ވިދާޅުވޭ. އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮ ލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙު ޖަމާލު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ ގެމަނަފުށި ދާއި ރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢީދު. ފުރަތަމަ ކުރެއްވި
ސުވާލަކީ، ކަސްޓަމަރުންގެ ރައްކާތެރި ކަމަށް ޓަކައި ޔަޤީންކުރުމަށް ޓަކަ އި ކޮންކަމެއްތޯ އަނެއްހެން ކުރެވޭނީ.
އަޅުގަނޑު ކުރީގައި ވެސް ފާހަގަކުރި ފަދައިން ލީ ގަލް ފްރޭމް ވޯރކްގެ ތެރެއިން ވަރަށް މުހިންމު ޤާނޫނުތަކެއް ޑޭ ޓާ
ޕްރައިވެސީ، ޑޭޓާ ޕްރޮޓެކްޝަން ޤާނޫނު އެއީ ކޮންމެހެން ވެސް، މިހާރު ވެސް ލަސްވެއްޖެ ޙަޤީޤަތުގައި އައުން.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރާގޮތު ގައި މިދެންނެވި ލީގަލް ފްރޭމް ވޯރ ކްގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ގިނަ
ޙައްޤުތަކެއް ޔަޤީންވެގެން ދާނެ. އަދި އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި ބްރޯޑް ބޭންޑު ޕޮލިސީއަކީ ވެސް
ޙަޤީޤަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތައް ވަރަށް ބޮޑަށް ކަށަވަރު ވެގެންދާނެ ޑޮކިޔުމަންޓަކަށް ވެގެންދާނެ.
ދެން ހަމަ ހަމައެއާއެކު ތި ފާހަކުރެއްވީ ވަރަށް މުހިންމު ނުކުތާއެއް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ނުކުތާއެއް .
ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތެ އްގެ އެ ސިމް ޕްލޭންކުރުމަކީ ރާއްޖޭގައި ހިނ ގައިގެން ވާނެ ކަމެއް ނޫން. އެއީ އެއްވެސް އިރެއް ގައި
އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. އިރާދަކު ރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުގައި އެފަދަ ކަމެއް
ނުހިނގާނެކަމުގެ ފުރިހަމަ ޔަޤީންކަން އެބަ ދެން. އަދި އިންޓަރސެޕްޓު ކުރުން ނޫނީ މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންގެ ބައެއް
ތަންފީޛީ އިދާރާތަކުން ރަ އްޔިތުންގެ ފޯނުކޯލުތައް މޮނިޓަރ ކުރަން ޖެހޭ ޙާ ލަތެއްގަ އި ވެސް ކުރާނީ އެ އޮންނަ
އުސޫލުގެ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބައެ އް މެންބަރުން ވެސް ބަ އެއް
ޕްރައިވެޓު ކޮންވަރޒޭޝަންތަކާ އެއްޗެހި ލީކްވެގެންދިޔަ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. އެކަން ވެފައި
ވަނީ ސަ ރުކާރުގެ އިދާރާގެ ތެރެއިން ކަމަށް ވަންޏާ. އެ ހެންވީމަ، އެކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި ތިބިހާ ހިނދަކު، އެފަދަ ކަމަކަށް ޖާގައެއް ނުދޭނަން. އަދި އެފަދަ ކަމަކަށް މަގުފަހި ވާ
ގޮތަށް ޢަމަލުކުރާ މީ ހަކާމެދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަ ވަޅު އަޅާނެކަމުގެ ފުރިހަމަ ޔަޤީންކަން އަޅުގަނޑުމެން ދެން.
އޭގެއިތުރުން ހަމަ މޮބައިލް ޕަންކްޗުއޭޝަނާ ދެން ހުރި ކަންތައްތައް އިލްޔާސް، ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯ ރިޓީ އޮފް
މޯލްޑިވްސްގެ ސީ.އީ.އޯ ފާހަގަކޮށްދެއްވުން އަޅުގަނޑު އެދެން. ދެން މިނިވަން މުއައްސަސާތައް ހިނގަމުންދާ ފަދައިން،
ދެންމެ މުޤައްރިރު ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ސިވިލް ސަރވިސް އިން މޮނިޓަރކުރުމާއި އެ ހުރިހާ ކަމެއް
29

ބަލަހައްޓަމުން މިދަނީ. މި މިސަރުކާރު އައުމަށްފަހު، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި، ކެބިނަޓުގެ ބައެއް
މެންބަރުންނާއި، ރައީސް އޮފީހުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ކޮމިޓީއެއް މިވަނީ އެކުލަވާލެވިފަ. އެ ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަކީ ވެސް
މިހާރަށްވުރެ ސިވިލް ސަރވިސް ހަރުދަނާކުރުމާއި އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބައެއް
އިސްލާޙުތައް ވެސް ސަރުކާރުން މިހާރުވަނީ ފަރުމާކުރެވި މަޖިލީހަށް ފޮނުވުމުގެ މަގުމަތީގައި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް
މަޢުލޫމާތު، ފޮނުވާފައި މިހާރު ވަނީ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން ޙަޤީޤަތުގައި މިއީ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޑަކްޓި ވިޓީ،
ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ މިހާރަށްވުރެ އިތުރުވާނެ ގޮތެއް އެއީ ބައްޓަންކު ރުމަކީ ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމެއް.
ދެން އަޅުގަނޑު އިލްޔާސްއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. މުޤައްރިރު.
ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އިލްޔާސް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަ ދު ސަޢީދުގެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ކޮން އުސޫލަކުންތޯ
އަޅުގަނޑުމެން ރަށްތައް ގުނަނީ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ކަވަރޭޖު ނުވަތަ ޚިދުމަތް ލިބޭ ރަށްތައް ބަލާއިރުގައި މި
ބަލަނީ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކާއި، ދެން ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި ރިސޯޓުތަކާއި އަދި އެނޫނަސް އިޤްތިޞާދީ ބޮޑެތި
މަސައްކަތްތައް ކުރާ ރަށްތައް. މުޅި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ފަޅު ރަށްތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް ބަލައިގެނެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން
މިހާރު މިކުރަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، އެއްވެސް ރަށެއްގައި އަލަށް މަސައްކަތެ އް ފެށި ނުވަތަ އިޤްތިޞާދީ
ރަށަކަށް ވާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެރަށަކަށް ވެސް ހަމަ ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކުރެވިގެން ދާނެ. ދެން އޭ ގެއިތުރުން ރާއްޖެއަކީ
ވަރަށް ބޮޑު ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދެއް ވެސް ހިމެނޭ ޤައުމަކަށްވާތީވެ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަނީ ވީވަރަކަށް
ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދު ވެސް ހަމަ ކަ ވަރު ކުރެވޭތޯ. އެހެންނަ މަވެސް، ޓެކްނޮލޮޖީ ގޮތުން ހުންނަ މިންތަކެއް ނުވަތަ
ލިމިޓޭޝަންތަކެއް އެބަހުރޭ މޮބައިލް ކަވަރޭޖު މި ފޯރަނީ ވަކި ދުރުމިނަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ގާތްގަނޑަކަށް ތިރީހަކަށް
މޭލުގެ ރޭޑިއަސްއެއްގައި މިދަނީ. ބައެއް ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދު އެބަހު ރޭ އެއްގަމުގެ އެންޓަނާއަކާއި އެއަށްވުރެ ދުރުވާ.
އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ޙާލަތެ އްގައި އަޅުގަނޑުމެން ޚިދުމަތްދޭން ބޭނުންވި ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ކަވަރޭޖެއް ނުދެވޭނެ.
ޓެކްނޮލޮޖީ މަސައްކަތްކުރަނީ އެހެނެއް ނޫން. އެހެން ވީމަ، އެއަށް ވެސް ޙައް ލެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ
މިހާރު އެބަހުރި ފޯނު އެއްޗިހި، ސެޓެލައިޓު ފޯނާއި އާދައިގެ ސިމް ލައްވާ ފޯނުގެގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ. އެހެންވީމަ،
ދެބައި އެއްކޮށްގެން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ މުވާޞަ ލާތެއް ކުރެވޭނެ އެކަހަލަ ޙާލަތެއްގައި ވެސް. އެހެންވީމަ، އެ
ސުވާލުގައި ކޮން ގޮތަކަށްތޯ ބަލަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެ ބަލާ މިންގަނޑަކީ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކާއި ދެން
މަސައްކަތްތައް ހިނ ގާ ރަށްތަށް. ޝުކުރިއް ޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
30

އާދެ! މިހާރު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތުގައި އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އެންމެ ފަހު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރު ވާނަން. ކުރެންދޫ ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމަށް.
ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަ ރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ އަދި މިނިސްޓަރުގެ ޓީމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޫގު ލްގައި ދިވެހިބަހު ން
މިފެންނަނީ ބަޔަކު ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް ކުރީމަ. ދެ ން ދިވެހި ދަރިންތަކެއް ކުރި މަސައްކަތެއް ކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެހެންކަމުން، މިކަންތައްތައް ޑިވެލޮޕްކުރުމަށް ނޫނީ އިތުރު އުފެއްދުންތައް އުފެއްދުމަށް މިނިސްޓްރީގެ
ފަރާތުން ފަންޑު ދިނުމާއި، ނޫނީ ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް އިތުރު ޙަރަކާތްތަކެއް ގެންދިއުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތުތައް
ދިނުމުގައި ކިހިނެއްތޯ ވިސްނަ ވަނީ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙް ޖަމާލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ. ވަރަށް މުހިންމު ނުކުތާއެއް ތި
ފާހަގަކުރެ އްވީ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް އެބަ ދައްކަމު ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކީ
ޓެކްނޮލޮޖީއާ ވަރަށް ދޯޅު އަދި މި ދާއިރާގައި ވަރަށް ފުންނާބު އުސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ރާއްޖެ އާއި ރާއްޖޭން
ބޭރުން ވަރަށް ފުންނާބު އުސް ދިވެހި ދަރިންތަކެއް އެބަ މަސައްކަތްކުރޭ. އަދި ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކާ އި އަމިއްލަ
ކުންފުނިތައް ވެސް ހަދައިގެން ވަރަށް ކާމިޔާބުކަމާއެކު. އެއީ އައި.ބޭއަށްވި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ޕޭޔަ ރއަށް ވީ
ކަމުގައި ނަމަވެސް، ލަވަފޮށްޓަށް ބެލި ކަމުގައި ވީނަމަސް. އެހެންވީމަ، މިހެންގޮސް ބައިވަރު ސްޓާޓަޕްސްތަކެއް
އެބަހުރި. މިހާތަނަށް އައިއިރުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެންމެ އެކަށީގެންވާ
އެހީތެރިކަމެއް މިދެންނެވި ފަރާތްތަކަށް ދެވިފައެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުންހުރީ މި ސަރުކާރުން
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ސައިންސް ފައުންޑޭޝަން ވުޖޫދަށް އައުމަށްފަހު، އޭގެތެރެއިން ވެސް މިދެންނެވި
ކުދިންނަށް ވެސް އިތުރަށް ފަންޑިންގތަކެއް، މި ދާއި ރާތަކުގެ ރިސާރޗަށް ބޭނުންވާ ފަންޑިންގ ދިނުން. އަދި އެ
ސްޓާޓަޕްތަކަށް މިހާރަށްވުރެ ފަސޭހަކަމާއެކު ފަންޑިންގއަށް، މިސަރުކާރުން ވަނީ އެސް.އެމް.އީ ބޭންކެއް ގާއިމުކޮށްފަ.
އެސް.އެމް.އީ ބޭންކު ތެރެއިން ވެސް މި ކުދިންނަށް އެފަދަ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތެއް. ރައީސް، އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު
ޞާލިޙުގެ ވަރަށް ދުރު ވިސްނުންފުޅެއް އެބައޮތް، ރާއްޖޭގެ ދެކުނުގައި އައި.ޓީ ހަބެއް ގާއިމުކުރުން. އަދި އެ މޮޑެލް
31

ކާމިޔާބު ކުރެވުނުހާ އަވަހަކަށް ރާއްޖޭގެ އެ ހެން ހިސާބުތަކަށް ވެސް ފަތުރަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެއީ
ރާއްޖެއަށް ބޮޑު އިންޤިލާބީ ބަދަލެއް އަންނާނެ ކަމެއް. މިދެންނެވި އައި.ޓީ ހަބްގެ ތެރެއިން ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތު
ލިބުމާއި، ރާއްޖޭގެ ބޮޑެތި ޓެކްނޮލޮޖިކަލް ކުންފުނިތަކުގެ އޮފީސްތައް ގާއިމުކުރުމާއި، ސްޓާޓަޕްތަކަށް މަގުފަހިވުމާއި ،
ތަޢުލީމާ، މިހެންގޮސް ވަ ރަށް ބޮޑު ފުރުޞަތުތަކެއް ލިބިގެން ދާނެ. އޭގެ ކޮންސެޕްޓެއް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ
ތައްޔާރުކޮށް އެއަށް ބޭނުންވާ ފަންޑިންގ ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް އަދި އޭގެ ހިމެނޭ ބައެއް ކަންކަން ތަރުތީބުވާނެ ގޮތެއް
ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރިއަށް އެބަގެންދަން އިނގޭތޯ. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ކުރިން
ފާހަގަކުރިހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮފީސް ނިމޭއިރު، މިދެންނެވި ފަންނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުދިން މީޓިންގއެއް
ބާއްވާލަން ވިޔަސް ހިލޭ ލިބޭނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފެސިލިޓީ . އަދި އޭގެތެރެއިން އޮފީސް ސްޕޭސް، އަމިއްލައަށް
އައިއްސަ މަސައްކަތްކުރަން ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް ފުރިހަމަ ފެސިލިޓިއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ވެސް
މަގުފަހިކޮށްދޭނަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ހުރީ، އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ އަހަރަކު އެއް ފަހަރަކު، އަހަރަ ކު
އެއް ފަހަރަކު ނޫން، މިދިޔަ އަހަރުން ފެށިގެން ސައިޓެކް ލެކްޗަރ ސީރީސްގެ ނަމުގައި ވޯރކް ޝޮޕެއް މިހާރު
ފަށައިގެން މިދަނީ. އޭގެ ލެކްޗަރ ސީރީސަސް ފަށައިގެން މިދަނީ. އޭގެ ބޭނުމަކީ ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ރާއްޖެއާއި
ރާއްޖޭން ބޭރުގެ ފަރާތްތަކާއި މިހާ ރު އޮތް ގުޅުވައިދިނުން. އޭގެ ތެރެއިން ވެސް އިތުރު ފުރުޞަތުތަކެއް ހޯދައިދިނުން.
އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތައް ވަރަށް ގިނަ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ހަމަ ސަމާލުކަމަށް މިއަދު
އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަން ބޭނުންވޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީ ވުޖޫދަށް އައުމަށްފަހު، މިވަގުތު މިނިސްޓްރީގައި
ތިބީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ އެންމެ 15 މުވައްޒަފުން. އެއީ ހަމައެކަނި އެޑްމިންގެ މުވައްޒަފުން. ޕްރޮޖެކްޓްސްއާއި
ޕްލޭނިންގގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފެއް އަދި މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީއަކު ނެތް. އެ މުވައްޒަފުން ނެގުމުގެ
މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އެބަ ގެންދަން. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ޙަޤީޤީ މަސައްކަތް
ކުރާނެ ބަޔަކީ މިދެންނެވިހެން ޕްރޮޖެކްޓްސްއާއި ޕްލޭނިންގ ޑިޕާރޓްމަންޓުގައި މަސައްކަތް ކުރާނެ މުވައްޒަފުން. އެ
މުވައްޒަފުން ނެގުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންވީމާ، އެއާއެ ކު ވެސް އިތު ރަށް
މިކަންކަން އަވަސްވެގެން ދާނެ. ދެންމެ ތި ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން މުސްތަޤުބަލަކީ ޓެކްނޮލޮޖީ. ސަ ރުކާރު ވެސް
ޓެކްނޮލޮޖީއާ ދިމާއަށް އީ-ގަވަ ރމެންޓު ނިޒާމާ ދިމާއަށް މިސްރާބު ޖަހާފައި ހުރީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ
ސަރުކާރުން މިވަގުތު ކުރިއަށް ގެންދާ އެންމެ މުހިންމު އެ އް ޕްރޮޖެކްޓެއް އަދި އަޅުގަނޑު ފާހަގަނުކު ރެވޭ. އެއީ
ގަވް.އެމްވީ ނަމުގައި ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ މިނިސްޓްރީތަ ކެއް، ހުރިހާ އިދާރާއެއްގެ ވެބްސައިޓުތައް އެއް ހަމައަކުން
ޔުނިފައިޑް ގޮތަކަށް ޔުނިފޯމްކޮށް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އެބަ ގެންދަން. އެގޮތުން، މިހާރު
ވެސް ގާތްގަނޑަކަށް 9 ވަރަކަށް މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތް އެއްކޮށްހެން ނިމިފަ. އަދި ބައެއް މިނިސްޓްރީ އެއްކޮށް
ލައިވް ކުރެވިފައިވަނީ. އޭގެ ބޭނުމަކީ ސާރޗްކުރާއިރު ވެސް މަޢުލޫމާތުތައް ފަސޭހަކަމާއެކު ލިބިގެން ދިއުން. މިވަގުތު
32

މިހާރު މިވާގޮތަކީ އެކިއެކި މިނިސްޓްރީތަކުގެ އެކިއެކި ގޮތްގޮތަށް މިހުރީ. މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ވަރަށް އުނދަގޫ
ސަރުކާރު. ވަރަށް އުނދަގޫ. އެއީ ސިމްޕަ ލް އެޕްލިކޭޝަން ފޯމެއް ޑައުންލޯޑްކުރި ކަމުގައިވީނަމަ ވެސް. އަދި މިހާރު
ހުރި ޕީ.ޑީ.އެފްތައް ޑައުންލޯޑްކޮށްގެން ޕް ރިންޓްކޮށްގެން އޭތި ފިލްކޮށްފައި ސަރުކާރަށް، އެހެންވީމަ، އެއަށް ބޮޑު
ބަދަލެއް ގެނައުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކީ. އެކަން ހަމަ އެބަދޭ ހަމަ ބާރުމިނުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ހު ރީ
މުސްތަޤުބަލަށްދާއިރު، ސަރުކާރަކުން ނޫން ހު ރިހާ ސޮފްޓުވެއަރތަކެއް މުސްތަޤްބަލުގައި ޑިވެލޮޕްކުރާނީ. އަމިއްލަ
ފަރާތްތަކަށް، މިދެންނެވި ކަހަލަ ޒުވާނުންނަށް އެފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އައުޓްސޯސް ކު ރަންވީ ކަންކަ ން
އަޅުގަނޑުމެން އައުޓްސޯސް ކުރާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ބާރުއަޅާނަން. އަދި ސްޓާޓަޕްތަކަށް ދޭންހުރި
އެހީތެރިކަން މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާކޮށް، ސިސްޓަމެޓިކް ގޮތަކަށް ލިބޭނެ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖައްސައިދޭނަން.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދެވުނު ކަމަށް އުންމީދުކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީ 4:30 ގައި އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ނިންމާލާނަން.
އެ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަދި އިއްޒަތްތެރި 3 މެންބަރަކު އެބައޮތް ދެވަނަ ފު ރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފަ. ހަ މަ
ވަރަށް ކުރުކޮށް އެ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އެއް ސުވާލުކޮށްލުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން.
އެގޮތުން ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމަށް އަޅުގަނޑު ސުވާލެއް ކުރަން ފުރުޞަތު އެބަ
އަރުވަން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ، އަސްލު ސުވާލަށް ދިއުމުގެ ކުރިން ފުރަތަމަ ގުޅޭ ސުވާލެއް ކޮށްލުމުގެ
ފުރުޞަތެއް ދެއް ވުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއް ސުވާލުކޮށްލެއްވީމަ ރަނގަޅުވާނެ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން 4:30 ގައި ނިންމާލަންޖެހޭނެ. ރަނގަޅުވާނެ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރާއްޖެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައި މިއޮންނަނީ، ހަމަ ފީސަބީލިއްލާހި ޕެކޭޖެއްގެ ދަށުން ކޮންމެ ސައިޓަކަށް
ވެސް އެކްސެސްވެވޭ ލިމިޓޭޝަނެއް ނެތް ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ގިނަ ދިވެހިން މިދެކެނީ އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް
33

ޓެރަރިޒަމަށް ހިތްވަރު، ވާގިދޭ ފަދަ ސައިޓުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަ ކަމަށް ބުރޫއަރާ ފަދަ
ސައިޓުތަކާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޚްލާޤަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރާ ފަދަ ސައިޓުތަކަށް ވެސް ހަމަ ބޭނުން ކޮންމެ
ވަގުތެއްގައި ބޭނުން ކޮންމެ މީހަކަށް ވަދެވޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚަބަރު ލިބިފައި މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، އެކަމާމެދު
ކިހިނެއްތޯއޭ ދެކިވަޑައިގަންނަވަނީ. އެކަމަށް ޙައް ލެއް އަންނާނެތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަ ރަމުން އަންނަ ޖީލުގެ އަޚްލާޤީ
މިންގަނޑު ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަ ރުވާނަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙް ޖަމާލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވަރަށް މުހިއްމު ސުވާލެއް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ
ގޮތުގައި ވަރަށް ދިގުކޮށް ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ސު ވާލެއް ތި ސުވާލަކީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވެސް
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ އާ ޤާނޫނުއަސާސީ ދިވެހިން ގެނައި ގޮތާއި، އެއަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތާއި އަދި އެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދިޔަ ގިނަގުނަ ޙައްޤުތަކާ. ދުނިޔެ މިވަގުތު މިސްރާބުޖަހާފައި ހުރި
ގޮތާއި މުޅި ދުނިޔެ ހުޅުވާލެވިފައި، ބަންދުކުރެވިފައި ހިފެހެއްޓުމާއި މިހުރިހާ ކަމެއް ގެ ތެރެއިން ވީއްލިގެން މުޅި
ދުނިޔެ އެ ދަނީ. މިވަގުތު ދުނިޔޭގެ ބައެއް ޤަ އުމުތައް ތި ދެންނެވިހެން އެކި ކަންކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ސެންސަރ
އެބަކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ މިސްރާބަކަށް ނޫން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ ހުރީ. އާދެ! ތި ފާހަގަކުރި ނުކުތާގެ
ދެބައެއް އެބައޮވޭ. އެއް ކަމަކީ، ރައްޔިތުން ޝުޢޫރު ފާޅުކުރުމާއި، މީހުން ޚިޔާލުފާޅުކުރުމާއި، މަޢުލޫމާތު ހޯދާ
ލިބިގަތުމާއި، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ ވިޔަފާރި އަށް ކަމުގައި ވީނަމަސް އެހެން ހުރިހާ
ކަމެއް ވަރަށް ބޮޑަށް ހުޅުވާލެވިފައި އޮންނަން. އެއްވެސް ކަމެއް އެ ބަންދުކުރެވިފައި އޮންނަ ކަމަކަށް ވާކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނޫން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުނުކުރަން އެއްވެސް ޤައުމަކަށް ތިދެންނެވިހެން ސްޓޭޓުން
ހުރިހާ ކަމެއް ސެންސަރކޮށްގެން، ހިފަހައްޓައިގެން ނުފެންނަ ގޮތަށް ހެދުމަކީ އެއީ މިޒަމާނުގެ ޓެކްނޮލޮޖީއަށް
ބަލާއިރު އޭގެ ޒާތުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ކުރެވޭނެ ކަމެއް ވެސް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން
އަބަދު ވެސް ހަނދާން ބަހައްޓަންޖެހޭނެ ދި ވެހިރާއްޖެއަކީ، ދިވެހިރާއްޖެ އަބަދު ވެސް ދެމިއޮންނާނީ ސައްތައިން
ސައްތަ މުސްލިމް ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި. އޭގެ ކަމަށް ބުރޫ އަރާ ޚިޔާލެއް ވިޔަސް އެ ކަމަކަށް ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން
އެއްވެސް މީހަކު އެއަކަށް ޖާގައެއް ނުދޭނަން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން ވަރަށް ފަހުން ނަމެއްގައި ސައިޓެއް
ހަދައިގެން، ޕޭޖެއް ހަދައިގެން މަސައްކަތްކު ރި. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑު
34

އެހީތެރިކަމެއް ލިބުނު. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އިންޓަރޕޯލް، ގޫގުލް، ފޭސްބުކް ފަދަ ކުންފުނިތަކުގެ ފުރިހަމަ
އެހީތެރިކަމާއެކު އަޅުގަނޑުމެންވާނީ ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުމަށް އެ ޙައްލެއް ގެނެސްދީފަ. އެހެންވީމަ، ރާއްޖޭގައި
ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވިންދާއި ވިސްނުމާ ތަފާތުކޮށް ކުރެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ އެއަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ޙައްލެއް ގެންނާނަން. އަޅުގަނޑުމެން ގަ ބޫލުކުރާގޮތުގައި ދިވެހިންނަކީ ވިސްނުންތެރި ބައެއް.
އިނޮވޭޝަނަށް ޖާގަ އޮންނަން ޖެހޭނެ. މިނިވަން ތަޢުލީމަށް ޖާގަ އޮންނަންޖެހޭނެ. ސަރުކާރުން ކަންކަން ބަންދުކޮށް
ހިފެހެއްޓުން އެއީ މާޒީއާ އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް އަޅުގަނޑުމެން
ކިޔައިދޭންޖެހޭނީ ރަނގަޅު ކަންކަން. ވެބްސައިޓަކީ ނޫނީ އޮންލައިން ޕްލެޓްފޯމްތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް
ހުޅުވާލެވިފައިވަނީ. ހަމައެހެންމެ، ޔޫޓިއުބް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުދިންގެ އަތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފޯނުދޭއި ރު
ސަމާލުވާންޖެހޭނެ ޕޭރެންޓަލް ކޮންޓްރޯލް ހުންނަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ހަމައެހެންމެ ސަ ރފުކުރުން
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެހެން ކަމެއް ކުރުމުގައި ވެސް އެ ގާނޫނީ ތަރަޙައިގެ ތެރެއިން އިސްލާމީ އަޚް ލާޤިއްޔާތުގެ
މިންގަނޑުގެ ތެރެއިން ކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނުވޭ، އަޅުގަނޑުމެން
ކިޔައިދޭން ބޭނުންވަނީ ރީތި އަޚްލާޤު ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭ ގޮތް. އެކަމަކަށް ތަބާވެ ކުރިއަށް ދިއުން އަޅުގަނޑުމެން ގެ
ދެން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރާގޮތުގައި އެގޮތަށް ސެންސަރ ކުރުމަކީ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފު ރުޞަތު މިއަ ރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައް ރިރު. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި މިނިސްޓްރީއަކީ މި ޤައުމުގައި މިވަގުތު އޮތް އެންމެ
މުހިންމު މިނިސްޓްރީ އިނގޭތޯ. ދެން އެހެން ދަންނަވަން މިޖެހުނު ސަބަބަކީ، މުޅި ޤައުމުގެ އުފެއްދުންތެރިކަން،
އިންސާނީ ވަޞީލަތް ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް، އެ މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭތޯ ނުކުރެވޭތޯ ބެލުމާއި ،
އަދިވެސް މިނިސްޓްރީތަކާއި ގުޅުންހުރި ޕާރފޯމަންސް ހުރިހާ އިންޑިކޭޓާރސްތަކެއް އަސްލުގައި ހޯދައިދެވޭނެ
މިނިސްޓްރީއަކީ ޓެކްނޮލޮޖީ މިނިސްޓްރީ ކަމަށްވާތީ ވެ. އާދެ! ކުރިން އަޅުގަނޑުކުރި ސުވާލުގެ ޖަވާބެއްގެ ގޮތުގައި
ސިވިލް ސަރވިސަސްއިން، އެއްވެސް ޔޫސާރއެއް ޕީ.ސީއެއް ކައިރީގައި އިނދެ މަސައް ކަތްކުރަން ފަށާގަޑިއާއި، އޭނަ
ކުރާ މަސައްކަތަކާއި، އޭނަ އެ ޕީ.ސީން ލޮ ގްއޮފް ކުރާއިރަކާ ހުންނަންޖެހޭ. މި ހާރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން
ކުރާ ޝަކުވާއެއް އެއީ ކޮފީ ބޯންދާ ވާހަކަ. މަސައްކަތްތައް މިނިސްޓްރީތަކުގައި ނުކުރާ ވާހަކަ. އެހެންވީމަ، މި ހުރިހާ
35

ކަންތަކަށް ވެސް ޙައްލު ޙަޤީޤަތުގައި ގެނެސްދެވޭނެ މިނިސްޓްރީއަކީ މި މިނިސްޓްރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
އަސްލުގައި ސުވާލު އެފަހަރު އެ ކުރީ އެއަށް އަމާޒުކޮށް. އެހެންވީމާ، ސިވިލް ސަރވިސަސްއިން ކުރެވޭނެ ކަމެއްގެ
ގޮތުގައެއް އަޅުގަނޑެއް ނުދެކެން. އެކަމަކު ސިވިލް ސަރވިސްއަށް ބޭނުންވާނެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވޭނެ
މިނިސްޓްރީއަކީ ވެސް ހަމަ މި މިނިސްޓްރީ އިނގޭތޯ. ދެން އެއީ އެއް ކަންތަކަ ކީ. އަނެއް ކަމަކީ، ޕްރައިވެޓު،
ޓެކްނޮލޮޖީ މިނިސްޓްރީއަކަށްވެ ޕްރައިވެޓު މަސައްކަތްތައް ބާރުވެރި ކުރުމަށް އެއްވެސް ޕްލޭނެއް އެބައޮތްތޯއޭ؟
ހިތްވަރު ދިނުމަށް އެއްވެސް ޕްލޭނެއް އެބައޮތްތޯއޭ؟ އެގޮތުން އެއްވެސް ކަހަލަ ރޭވުމެއް ރޭވިފައި އެބައޮތްތޯއޭ
އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން، ސައިންސް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ މުޙައްމަދު މަލީޙް ޖަމާލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އިކުރާމަކީ ހަމަ ދެން މި ފަންނުގެ ވަރަށް ފުންނާބުއު ސް
ބޭފުޅެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އެކަން ހަމަ ފާހަގަ ކުރަން. އަދި މި އަޅުގަނޑުމެންނަށްދޭ ތަފާތު ޚިޔާލާއި ލަފައާއި
މަޝްވަރާއަށް ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ހަމަ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި
ފަދައިން އެކަމުގެ މުހިންމުކަން އެނގިވަޑައިގެން ރައީސް އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙު މިނަމުގައި މިނިސްޓްރީއެއް
ވުޖޫދަށް ގެނައީ. ދެން މިނިސްޓްރީ ވުޖޫދަށް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް، މިދެންނެވިހެން މުވައްޒަފުން ހަމަކުރުމާއި ތަނާއި
މިހުރިހާ ކަންކަމެއް އަދި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ތިބޭފުޅުންގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ބަޖެޓު ވެސް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް،
މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ އެއްވެސް ކަމެއް ނެތް. އެހެންވީމަ، ބަޖެޓަށް އެ ހުރިހާ ޕްލޭންތައް،
މެންޑޭޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމަށް ޓަކައި ބޭނުންވާ ޕް ލޭންތައް އަޅުގަނޑުމެން ތައްޔާރުކުރަމުން މިދަނީ.
އޭގެތެރޭގައި މިސާލަކަށް އެން.ސީ.އައި.ޓީން މިހާތަނަށް ފާއިތުވި ތާނގައި ކުރެވުނު، މުހިންމު މަސައްކަތްތަ ކެއް
ކޮށްފައި އެބަވޭ. އަދި އެ މަސައްކަތްތައް މުޅި އެހެން ލެވެލް އަކަށް ގެންދިއުމުގެ ބޭނުމުގައި ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން
ޕްލޭނުގައި ވާނީ މިހާރު މުޅިން އާ ނިޒާމަކަށް އާ މޮޑެލްއަކަށް އެކަންކަން ގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ
ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރަންހުރި ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އޭގެތެރޭގައި ހަމަ ދެންމެ
ތިފާހަގަކުރެއްވި ކަމުގެ އިތުރުން، މިސާލަކަށް މިވަގުތު ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އިދާރާއަކަށް ވަކިވަކިން ކޮމްޕިއުޓަރ
ސިސްޓަމްތައް މި ގަންނަނީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސެންޓްރަލް ޕްރޮކިއުމެންޓު ޕޮލިސީއެއް އޮންނަން އެބަ ޖެހޭ.
ސިންގަޕޯރގައި ވެސް އެކަން ކުރާ ގޮތަށް އެއް ޕާޓީ ނޫނިއްޔާ ދެތިން ވެންޑަރުންނަށް އެ ދިނުމަށްފަހު އެ އޮންނަ
36

ވޮރަންޓީއާ މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ކަވަރކުރާގޮތަށް، އިރުއިރުކޮޅާ އޮފީސްތަކުން އިޢުލާނުކޮށްގެން ނުހޯދޭ ގޮތަށް ހޯދެން
އެބަޖެހޭ އެ ނިޒާމު ވެސް. އޭ ގެ ޕޭޕަރ ވެސް ކޮ ންސެޕްޓު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެ އްވިއްޔާ
ތައްޔާރުކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމަކީ ހަމަ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ފާހަގަކުރެއްވީ ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅަށް. އެސްޓޮނިއާއަށް ބެލިކަމު ގައި ވީނަމަވެސް، އީސްޓަންގެ ވަރަށް ގިނަ ގައުމުތަކަށް، ސިންގަ ރޕޯއަ ށް
ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އަދި މެދު އިރުމައްޗަށް ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، 4 ލައްކަ 50 ހާސް ރައްޔިތުން ދިރިއުޅޭ
ގައުމެއްގައި ވަރަށް ކުޑަކަމަކުން މުޅިން އީ-ގަ ވަރމަންޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާއިމުކުރެވޭނެ. އެކަން ކުރުމަށް ޓަކައި
ކޮންސިލިޑޭޝަނަށް މަގުފަހިވާންޖެހޭނެ. އެއަށް ފުރުޞަތުތައް ދޭންޖެހޭނެ. އިންޓަގްރޭޝަން މަގުފަހިވާންޖެހޭނެ.
ސައިލާން އިންޓަރނިޓީގައި ވަކިވަކިން ކަންކަން ކުރުމުގެ އުސޫލު ދޫކޮށްލައިފިއްޔާ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މަޖިލީހު ގެ
ތެރެއިން ގާނޫނުތަށް ހެދިގެންދާއިރު، އެ ދިމާލަށް ގޮއްސިއްޔާ ޙަޤީޤަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ލުއިފަސޭހަ
ކަންތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ހަމަ ތި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ ގޮތަކަށް
ތި ބޭފުޅުން ހަދާ ގާނޫނެއްގެ ކަނޑައަޅާ ގޮތަކަށް މި ކަންކަން ކު ރުމަށް ޓަކައި. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން
ޙާސިލުކުރަން ބޭނުންވަނީ އެއް ލަނޑުދަނޑިއެއް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ބޭނުންވަނީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މުވައްޒަފަކީ ޕްރޮޑަކްޓިވް މުވައްޒަފަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން އޮފީހުގައި ގެންގުޅޭ
ސިޔާސަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން އޮފީހުގައި ނުހުންނާނެ އެއްވެސް ޕާޓްޝަނެއް މިހާރަކު. ހުރިހާ އެންމެންނަށް ފެންނަ
ގޮތަށް. އެންމެ އެގްޒެކްޓިވް ޑައިރެކްޓަރުން ފެށި ގެން ޑައި ރެކްޓަރުން، އެސިސްޓެންޓް ޑައިރެކްޓަރުން ހުރިހާ އެންމެން
އެއް ލެވެ ލްއެއްގައި ފަސޭހައިން ކޮމިއުނިކޭޓު ކުރެވޭގޮތަށް. އަދި، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ވަނީ ޖަޕާނުފަދަ
ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމުތަކު ގެ މީހުންގެ މަސައްކަތު ގެ އަޚްލާ ޤު. އޮފީހަށް ވަގުތައް އައުން. މަސައްކަތު ގަޑީގައި
ބަރާބަރަށް މަސައްކަތްކުރުން. ބްރޭކް ޓަ އިމުގައި ގެ އަށް ވަޑަ އިގަތުން، ނޫނިއްޔާ އެ ބްރޭކް ނެންގެވުން. އޭގެފަހުން
މަސައްކަތް ނިންމާފައި އާއިލާއާއެއްކޮށް ވަގުތު ހޭދަކުރުން. އެއީ އުސޫލަށް އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއް ޔާ
މުއައްސަސާ ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް އެބަކުރަން. އަދި ތި ބޭފުޅުންގެ ހުރިހާ
މެންބަރުންނަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދައުވަތު އަރުވަން އިނގޭތޯ މިވަގުތު
ވަޑައިގަތުމަށް ޓަކައި. އަދި، ހަމަ އެއްވެސް ގަޑިއެއްގައި، ނިންމާލަން ވެސް ހަމަ ކައިރިވުމާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ހަމަ
ވަރަށް ބޮޑަށް މުޤައްރި ރަށް ވެސް ހަމަ ޝުކުރުއަދާކުރަން ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މި ކޮމިޓީއާއެކު
ވަރަށް ގުޅިގެން ހަމަ ތި ބޭފުޅުންގެ ލަފައާއި މަޝްވަރާގެ މަތިން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން.
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
37

ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ އަދި މިނިސްޓަރުގެ ޓީމު. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުމުގެ މަޤުޞަދު އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ކޮމިޓީ ބައްލަވަމުންގެންދިޔަ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް މިހާރު މީގެ ކުރިން މިނިސްޓްރީއާ ދޭތެރޭ
އުފެދިފައިހުރި ވަރަށް ގިނަ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ލިބިވަޑައިގެންފައިވާނެހެން. އޭގެތެރޭގައި ޒުވާން ބޭފުޅުންނަށް
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް މި އިންޓަރނެޓުގެ ސްޕީޑާ، މަސް ނިމޭކޮޅުގައި ޓޮޕްއަޕްކޮށްލީމަ ލިބޭ ޑޭޓާ
އަނެއް މަހަށް ޓްރާންސްފަ ރވުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ގެންގުޅުއްވާ ވިސްނުންފުޅު ވެސް ސާފުވާހެނެހެން. އަޅުގަނޑު
މިނިސްޓްރަށް ވެސް ވަރަށް އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ސުވާލުކުރައްވާ ކަންނޭނގެ މިކަންކަމާ ގުޅިގެން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތަކީ، ރައްޔިތުންނަށް ވީހާ ވެސް ރަނގަޅަށް ކަންކަން އޮޅުންފިލުވައިދީ އަދި
ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތުގައި ތިއްބެވި ބޭބޭފުޅުންގެ ވިސްނުންފުޅު ރައްޔިތުންނާ ޙިއްސާކޮށް ކުރެވެމުންދާ މަސައްކަތް
ވެސް ވީހާ ވެސް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯ ރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތް. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ވަރަށް ގިނަ އަގުހުރި
މަޢުލޫމާތުތަކެއް ޙިއްސާކުރައްވާފައި އަދި ޕޮލިސީތަކުގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވެދެއްވައިފި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެންޗް
މާރކެއްގެ ގޮތުގައި އީ.ޔޫ ޕޮލިސީ ބައްލަވައިގެން ގާނޫނު ޑްރާފްޓުކުރެއްވުމުގެ ނޫނީ ޕޮލިސީ ކަނޑައެޅުމުގެ ކަންތައް
ކުރިއަށް ގެންދަވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވެދެއްވައިފި. ދެން، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރިއަށް
އޮތް ދުވަސްތަ ކަކީ ހަމަ ދެންމެ ތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑުމެން މި އެދޭ ބަދަލު ފެނިގެންދާނެ ދުވަސްތަކެއް
ކަމަށް. ދެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ 16 ،15 ވަރަކަށް
ސްޓާފުންނޭ މުޅި ޖުމުލަ މިހާރު އެ މިނިސްޓްރީގައި ސިވި ލް ސަރވިސްގައި ތިއްބެވީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮންމެ
މުއައްސަސާއަކަށް ވެސް އެބަ ސުވާލެއްކޮށްލަން މުވައްޒަފުންގެ އެއްބާރުލުން ކިހިނެއްތޯ؟ އެ ދެންމެ އިކްރާމް ވެސް
ފާހަގަކޮށްލައް ވައިފި. ދެން، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިސްޓްރީތަކުން ވެސް އެބަ ބަލައިލެވޭ އޮފީހަށް
ސައިންކުރެއްވުމަށްފަހުގައި މަސައްކަތުގައި ހޭދަކުރެއްވި ގަޑިތަކާ އެއްޗިހި. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން މުވައްޒަފުންގެ
އަޚްލާޤު ރަނގަޅުވުމާއި އަދި ރަނގަޅު ޒިންމާދާރު ސިވިލް ސަރވިސްއެއްގެ ދެކުމަށް ޓަކައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތަ ށް
ވެސް ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް އެކަމުގެ ސަބަބުން ލިބިގެންދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ
ޚިދުމަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކޮށް، އެ ރަނގަޅު ޚިދުމަތް އަވަސް ސްޕީޑުގައި ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ގޮތަކަށް ހުރިހާ
އެންމެންގެ ވެސް ވިސްނުންފުޅުގައި މަސައްކަތްކުރުން. އެއީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ ރައްޔިތުންނަށް ޓަކައި ކުރާ
މަސައްކަތް. މަޖިލީހުގައި ވެސް އަދި މިނިސްޓްރީތަކުގައި ވެސް އަދި ހުރިހާ މުއައްސަސާއެއްގައި ވެސް. އެހެންވީމާ،
ތި ބޭފުޅުންގެ ތި އަގުހުރި ވަގުތާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެނާ އެއްކޮށް ތި ޙިއްސާކު ރެއް ވި މަޢުލޫމާތުތަކަށް މިނިސްޓަރާ
އަދި މިނިސްޓަރުގެ ޓީމަށް އަދި ވެސް އެއްފަހަރު ޝުކުރުދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން
އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތު ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާ އެއްކޮށް ވަރަށް ގާތްކޮށް ހަމަ ވަރަށް އެކުވެރި
މާޙައުލެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދާނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަމުން، މިއީ އަދި ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުންކަމުގައި
38

ވިޔަސް، ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި އިރާދާކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ އިތުރު ބައްދަލުވުންތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ
މަސައްކަތުގެ ދާއިރާ ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެއްކޮށް ބާއްވާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، މިއަދުގެ މި ބައްދަލުވުން މިހާހިސާބުން
ނިންމާލާނަން. ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. والسالم عليكم. މިހިސާބުން ކޮމިޓީ ނިންމާލީ.
____
39